

8 Incun.
56

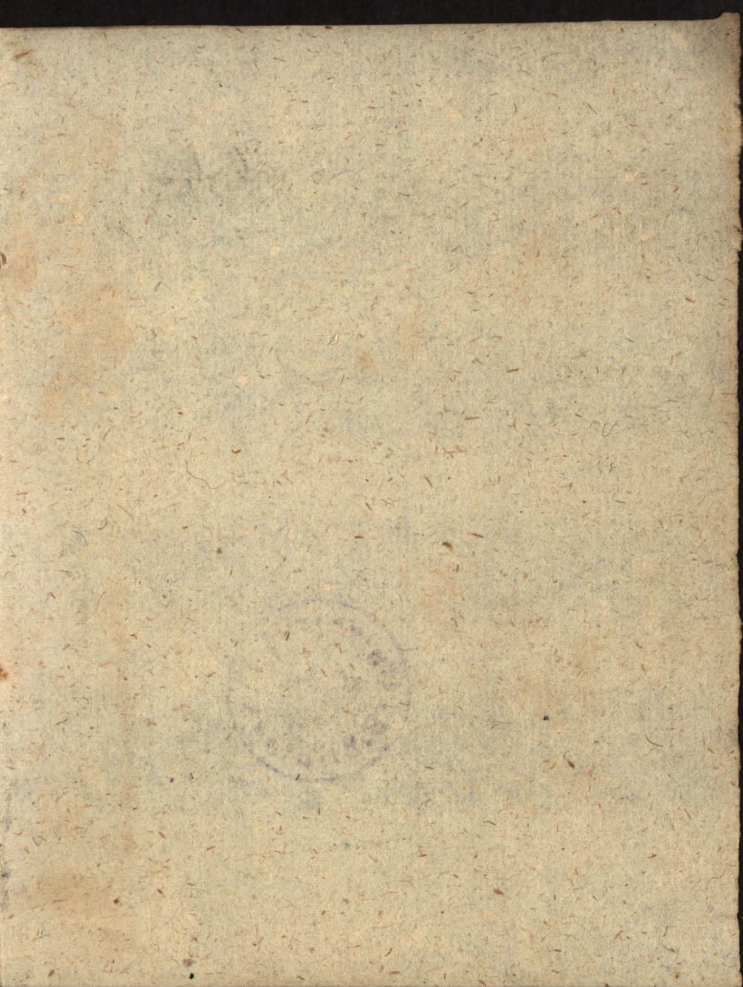
Tucun. 56.

Mirabilia

Hain R 1196

38. 1 (lower ?) felt

8° Inc. 56

Mirabilia

T

VII

105. 6

In isto opusculo dicitur quomodo Romulus
et Remus nati sunt et educati. Et postea
Romulus factus est primus Romanorum
rex et conditor romane urbis: quomodo et quid
ipse et successores sui rexerunt. Et etiam de im-
peratoribus Romani imperii qualiter impera-
uerunt a primo Julio cesare usque ad tempus Con-
stantini magni imperatoris: quo Constantinus
a lepra est curatus et a beato Silvestro baptiza-
tus: quo sanctus Constantinus ecclesiam Roma-
nam dotauit: beato Silvestro omnibusque suis suc-
cessoribus Romanis pontificibus totam Italiam:
omnes prouincias occidentales: regiones: lo-
ca: ciuitates: insulas que circa Italiam sunt pio
affectu dedit. De indulgentiis omnium ecclesiarum et
reliquiis que Rome existunt. De stationibus in
eisdem per circulum anni etc.

1 5 9
Ex libris Georgij Lotz P. D.

Roma ciuitas sãcta

caput mundi Anno post euerfionis

Troiane. cccc. 7 v. Mundi vero. M

cccc. 7 l. Item Romulus 7 Remus ex

marce Ilia rhea Siluia nati sunt. Romul⁹ esto

dicat Seruius Romũ appella tũ fuisse: 7 p Ro-

mo Romulũ blandimẽti causa deinde. gaudent

enĩ dñminutuo blanditie. Sed q: L. ius Flori-

us 7 oēs hystorici ipm scribũt Romulũ ideo oēs

sequunt. Et Romul⁹ inquã Ilia rhea filia ma-

tre genit⁹: ex marce p̃re seu credito seu ficto: cũ

verius credat sacerdos mart⁹. S; vt honestior

esset culpa dixerunt romani principē suū ex deo
marte genitū qđ tā patiente aīo tulere gētes q̄
equo aīo Romanorū imperiū passe sunt: fuit pri
mus rex ⁊ p̄ditor vrbis romane. Sed vtz potue
rat fili⁹ marti esse: ponit eod li. Vir. Enei et li.
de aīa. c. lv. ⁊ li. de angel. c. xix. Dic primū lucem
attigerit teste Lūio p̄rio ab vrbe. cū quo conue
niūt oēs historici seuiciā Amulij p̄i atq; Alba
noꝝ regis expert⁹ est: a quo vna cū fratre remo
iussus ē in tyberī mergi. S; stagnātibus secus
ripā vadis abiectos īfantes decrescēs: aqua ve
lut scelus refugerūt reliqt in sicco. Re. in li. aq.
dul. c. rumon. De quo dicit Quidius in. ij. fast.
Hec vbi cognouit p̄tēptator Amulius equi. Am
ne iubet mergi gemīos scelus vnda refugit. In
sicco pueri destituunt humo. Tunc picus auis
martia primū. Tantisp̄ īfantes aliud: Deinde
lupa sitiēs ad hoz vagitū tracta mutato cursu
vberibus suis aluit dicēte Quidio p̄allegato. ij.
li. Lacte quis īfantes nescit creuisse ferino. Et
picū exposit⁹ sepe tulisse cibos. Hāc lupaz volūt
aliqui verā: ⁊ aliqui fictā. Utraq; enī fama est.
Q; fuerit ficta mōstrat Eutropius dicēs in li.

Amulij

Lupa

faustulus
Ara.

Lena

primo. verū paruulos prope ripā tyberis exposi-
 tos faustulus regij armenti pastor ad achā lau-
 rētianā vxorē suā detulit: que ob rapacitatē cor-
 poris q̄stuosi lupa a vicinis appellabat̃. vnde
 vsq; ad nrā tpa meretricū cellule lupanaria nū-
 cupant̃. Ad hui⁹ verificationē Lactāti⁹ in. i.
 diui. iusti. adducit exemplū dicens: Romani ab
 Atheniēsi⁹ mutuati sunt exemplū: apud quos
 cū meretric tyrānū occidisset Lena noīe: quia
 nephas erat simulachzū meretricis in tēplo po-
 ni animalis effigiē posuerūt: cui⁹ nomīne ipsa
 gerebat. Itaq; vt illi ex nomīne: sic isti ex profes-
 sione momēta fecerūt. Q̄ fuerit ista lupa clare
 ponit Lucius flor⁹ in libro p̄mo. et plin⁹ de
 viris illu. Sed clari⁹ Lucius flor⁹ in li. p̄mo
 sui epī. ⁊ Liui⁹ dicēs in primo ab vrbē. Tenet
 fama cum fluitantē alueum quo expositi erant
 pueri in sicco aqua destituisse lupā sitientē ex
 montibus qui citra sunt ad puerilē vagitū cur-
 sum flexisse. Eāq; infantibus adeo mite p̄buis-
 se māmas: vt etiā ipsos lingua lamberet. Nos
 reperies faustul⁹ magister regij pecoris Atha-
 Lauretīe proxi educādo dedit. Sunt ⁊ qui eam

vulgato corpe inter pastores lupam agnomina
tam credant. hec Livi⁹. Cōfirmat hoc habitus
ipsius q̄ fuit lupe corniza. Jone nutritus. exem
plū: Qui vos est alimant her capie nutricis sue
pelle. De quo dicit Virgil⁹ in p̄rio Enei. Donec
regina sacerdos: Marte grauis gēma parru da
bit illa prole. Inde lupus inde lupe fuluo nutri
cis regimine let⁹. Romulus excipiat gentē ⁊ ma
uortia cōdet Venia: romanosq; suo de noīe di
cet. Augusti. aut in. xvij. de ciui. dei. ⁊ Plinius
in octauo historie naturalis monstrauit vtrūq;
fuisse possibile. Et cōcludit vterq;. Postq; sin
gulus historicus conuenit cū Lio: q̄q; si eis
infantibus per quos tanta ciuitas cōdenda fu
erat de aqua diuinitus liberatis per lactantem
ferā deus voluit subuenire: qđ mirum est.

Senatores

Itē Romulus centū ex senatorib⁹ delegit quoz
cōsilio omnia agerent: vt habet in cronica im
perator Leonard⁹ Aretini libro primo Roma
ne historie. quos senatores ppter senectutē pa
tris ad similitudinē cure noīauit. Mille etiam
militēs pugnatōres delegit quos a numero milites ap
pellauit. Rexit annis. xxxvij. postea fulmie per

rijs. Habet etiā in cronica Romanorū impatorū
mater istorū geminorū videlicet Romuli ⁊ Remi
viva secundū legem defossa ⁊ pueros in Tyber
rim demergi iussit ⁊c.

Tha.

pōpilius. 2.

/ Successor primus Romuli pōpilius pater Au
me secūdi Romanorū regis ponit eodē lib. Virg.
gi. c. Auma pōpilius Rome tribunus plebis.

Tullij Hostilij
3.

/ Successor pōpilij Tullij hostilij qui rexit. xxiij.
annis qui nepos isti? Hostilij qui sub Romulo
bello cecidit: strenue aduersū Sabinos pugnās
put scripsit eodē libro Virg. c. Romulus: Hui
memoria ⁊ sue virtutis titulus fuit Rome terti
us rex creatus: illo quidē tempore quo Manas
ses regnabat in Hierusalē. Itē primus qui pur
pura ⁊ fastibus vsus est.

Ancus. 7.

/ Successor Tullij hostilij Ancus rexit annis q̄
dragintaquatuor potēter: qui ius feriale condi
dit. i. morē inducendi bella. Req. eodē libro ca
pitulo Ancus martius.

priscus
Tarquinus 5.

/ Successor Anci priscus tarquinus: qui rexit. xxiij.
viij. annis qui a Plinio i li. de vir. illis cōnotat
Tarquinus priscus a Romulo rex romanorū. v. ce
morati exulis Corinthi filij: quē regē frequenter

historici luchomonē dicūt multa opatus est. In-
choauit edificare capitolū in cronica romano-
rum imperator: vt habet li. primo.

S. Aug. Tul-
lii. 5.

Successor Prisci Tarquini Seruius tullius: qui
rexit annis. xliij. et inter omnes primus qui cē-
sus excogitauit.

Tarquinius
Sup-
bus.

Successor Seruii tullii Tarquinius supbus q re-
xit annis. xxx. qui ab historicis cōnotat Lucius
targnius ob mores pgnomēto supbus: fuit pno-
tati targni fili? ex vxore Canoquile put scripsi
eodē li. Vir. c. seruius tullius. hic teste Eutropio
li. i. prim? excogitauit vincula: fustes: carceres:
cōpedes: catenas: et erilia: put dixit eo. li. Vir.
c. serui? tullius. vbi de ipsius principio cū fuit rex

Consules.

vij. romanor. Hinc cōsules cepere pro vno rege
dño. Hac cā creati sunt vt si vn? mal? esse volu-
isset alter eā bñs ptatem similē cohereret: et pla-
cuit ne imperiū longi? haberent: ne ppter diu-
turnitatē ptatis insolētiores redderent: sed ci-
uiles semp essent qui post annū scirēt se esse pri-
uatuos. De quorū claritate habet plene in cro-
nica Romanorū imperatorū Bretini. et in li. vij.
Romane historie.

Cesar.

C Julio cesar primus impator Alexandria venit
 cui Pileus infidias rex parabat: quare a cesare bel-
 lo victus a nilo perijt: ut patet ubi agit de cesare
 primo. Cesar ergo petijt egypto cleopatre regnum
 dedit: et ipse primus accepit singulare imperium ro-
 manorum a quo omnes romani principes Romanorum
 cesares appellati sunt. Sed consurantibus in eum
 licet vel amplius senatoribus in curia xxxiii. vulne-
 ribus percussus occubuit. Req. ubi agit de cesa-
 re primo imperatore.

Octavianus.

Secundus impator Octavianus augustus: a quo
 omnes romanorum reges dicuntur augusti. Regnavit
 annis. lvi. et mensibus. vi. Deficiente autem principa-
 tu pontificum in iudea Herodes antipatri ascor-
 lanice et matris Arabice filius a romanis iudeorum
 principatum accepit quem tenuit annis. xxxvi. Et ne
 ignobiles et sanguine iudeorum argueretur exneus
 combussit libros omnes quibus prinebat nobilitas
 iudeorum. insuper ut suam sobolem regio sanguini com-
 misceret abdicata de fide secula hierosolymitana
 quam prius uxorem acceperat. Nam ex eo filio anti-
 cipatre sibi Mariamine sociavit filiam Alexandri
 Aristoboli nepotemque fratris Dircas: qui ante

fuit rex iudeor. hic Herodi genuit. v. filios quo-
rū duos Alexandrū ⁊ Aristobolū occidit ipse in
samaria. Nec fecit diuturna mora quin matrem
illoꝝ qua nil carius habuerit occiderit. Re. lib.
Uirg. vbi agit de Herode ascalonita hoc tēpo-
re: qꝫ M. Antonius qui tenebat Asiam. ⁊ orien-
tē repudiauerat sozozꝫ augusti: Cleopatramqꝫ
duxerat in vrozē inter Antoniū cleopatrá ⁊ au-
gustū ortum bellū: sed fugati apud leucas An-
tonius ⁊ Cleopatra seipos occiderūt. Et sic ter-
minatū est regnū egyptioꝝ qđ a primo Ptolomeo
Lagi filio vsqꝫ ad Cleopatraz stetit. cccv.
annis. Anno cesaris Augusti. xl. A morte vero
Cleopatre ⁊ Antonij quando egyptus in pro-
uinciā versa est Anno. rccvij. ⁊ ab vbe condita
Anno. dcclij. quo per vniuersum orbem pax fir-
missima dei ordinatiōe ab Augusto firmata fu-
erat dñs noster Iesus xp̄s filius dei: etatē mun-
di. vi. suo consecrauit aduentu. *37ē diebꝫ* Octa-
uiā augusti trāstꝫberī de taberna meritoria
fons olei de terra erūdauit: ac p totū diē largis-
simo riuo fluit: significās ex gētibꝫ xp̄i grām.
Tūc etiā circulus ad celestis sp̄m arcus circa

Exstus.

solē apparuit vt habet i cronica Romanorū im-
peratorū Leonardi aretini libro.vij.anno impe-
rij augusti. xliij. Herodes morbo iaudito ⁊ sca-
tentibus toto corpe vermib⁹ digne moriē. Re-
li. Vir. vbi de Herode ascolonita agitur. Sed ar-
chelaus ei⁹ filius ab augusto substitut⁹ regna-
uit annis. ix. vsq; ad augusti finem.

Tyberius
Tyberius pinguis pūgnus augusti filius im-
perator. iij. qui imperauit annis. xliij. Re. libro
Vir. c. tyberius. Anno vero. xij. imperij sui Pila-
tus iuder pcurator ab eodē dirigit. anno. xvij.
imperij Tyberij dñs nr̄ Iesus xps sua passione
redemit mundū Anno etatis sue. iij. ⁊. xix. et eo
magis qđ ei vita ppagata est ab. viij. kal. aprī-
lis quo die ꝓceptus in virginis vtero est de spū
sancto: vt narrat Platina in vitas pontifi. vbi
scribit ad Sirtū quartū. Cuius etiā temporib⁹
facies ⁊ vultus sanctus nostrī redēptoris a san-
cta Veronica per mare de Ierusalē Romā por-
tata ⁊ adducta: quā vīsa Tyberius mor a mor-
bo liberatus est.

Calus cognomento Callicola impator. iij. Ro-
me impauit annis. iij. mensibus. x. diebus. viij.

Caligula

Anno dñi. cccviii. hic Herode agrippa amicum
suū liberauit a vinculis ⁊ eū fecit Iudee regem
vbi regnavit annis. vii. vsq; ad quartū annum
Claudij. Quo quidem percusso ab angelo suc-
cessit in regnū eius Agrippa i quo māsit annis
xxvij. vsq; ad extremū iudeorū. Herodes autē
tetrarcha petēs amicitia Gaij cogēte Herodia
de Romā venit: sed accusatus ab Agrippa tet-
rarchā perdidit. fugiens ergo cum Herodiade
hispaniā petiit. Pilatus qui sententiā dānatio-
nis dixerat tātis angustiis a Gaiō peussus qđ
carceratus se sua manu peremerit. Gaius autē
seuies in iudeos sancta eorū loca idolorū sordi-
bus prophanuit. His temporibus Matheus in
India predicans euangeliū scripsit.

Claudius. v. imperator: cepit impare Anno do-
mini. xx. ⁊ imperauit annis tredecim mensibus
vij. ⁊ diebus. xxvij. His tēpo:ibus Petrus cum
primo fundasset ecclesiā Antiochenā Romā ve-
nit tenuit cathedrā episcopalez annos. xxv. vsq;
ad vltimū Herōis annū. R. li. Vir. vbi agit de
Petro aplo. Marc⁹ euangeliū Rome scripserat
Ptero eū mittente. iij. anno Claudij p̄dicat in

Agrippa.

pilatus.

Matthys.

Claudius
v

Petrus.

Marcus.

egypto. R. li. vij. vbi agit de Marco euāgelista.
Eodē anno fama grauissima cuius Lucas me-
minit facta est.

2 Nero impator. vi. impare cepit Anno dñi. lviij.
et impauit annis. xiiij. mēlibus. vij. dieb⁹. xxviij.
hui⁹ scdo anno fest⁹ iudee pcurator successit
Felici: a quo Paul⁹ apłs romā vinctus per biē-
niū stetit in custodia libera. Post hoc nōdū ra-
bido seuiente Nerone dimittit ad p̄dicandū. Re-
li. Vir. vbi agit de Paulo apło. et c. Nero. Jaco-
bus frater dñi cū triginta annis rerisset ecclesi-
am. vij. anno Neronis circa annos dñi. lrv. a iu-
deis lapidat⁹ et. Albinus successit in magistra-
tu iudee. Albin⁹ aut floruit cui⁹ luxuriā et auari-
tiā ceteraq; flagitia nō ferētes iudei. et romāos
rebellarūt: aduersū quos Vespasianus. M. mili-
tie plurimas vires inde cepit. Interi Nero pri-
mus xpianos psequit⁹: inter quos Petrū apłus
et Paulū occidit gladio.

3 Balba impator. vij. put scribit⁹ i cron. mar. An-
no dñi. lxxi. vel. lxxij. et impauit mēlib⁹. vij. in hi-
bernia vitell⁹ germāia otto tenēte iperū rome
p annū sese inē fecerūt. R. li. vir. vbi de ist⁹ agit

NERO.

palatio eij
non p̄tōm
mūm.

Vespasianus

Galba.

Vespasianus **Vespasianus** impator. viij. imperauit annis. ix. mētib. ij. diebus. xxiij. cū cepisset imperare put scribit in cronica M. anno dñi. lxxviij. hic apud iudeā impator ab exercitu notatus bellū pmen-
Titus dans filio **Tito** Romā venit. qui. ij. anno iude-
orū regnū subuertit: templūq; solis strauit post annos prime sue cōstructōis. cc. lxxxiij. R. libro **Virgili**: ubi agit de **Tito** Vespasiani filio. psumatūq; est bellū anno. iiii. duob⁹ quidē **Herone** viuēte et duob⁹ alijs postea. **Titus** Vespasiani filius impator. ix. cepit impare anno dñi. lxxxiij. et imperauit annis. ij. mētribus. ij. vir quidē mirabilis omniū virtutum genere abundans: ut amor et delitie humani generis diceret.

Domitianus **Domitianus** frater **Titi** iunior impator. x. cepit imperare put scribitur in cronica. M. anno dñi. lxxxv. et imperauit annis. xv. mētribus. v. hic scōus post **Heronē** xpianos persequit: sub quo **Joannes euāgelista** et apls in pachinos insulas relegatus cū eū misisset in doleū feruentissimi olei sine vllō cruciatu vel pena. R. libro **Virgili**. liij. c. **Domitianus**.

Nerva **Nerva** impator. xi. imperauit anno vno mētrib⁹

Quatuor: et diebus. viij. Hic suo edicto cunctos qui
a Domitiano exultauerat reuocauit: quare Joā
nes apłs ab exilio liberatus ephesū rediit et per
ei⁹ absentia vidit ab hereticis fuisse cōcussū: si
dē: festim hāc descriptū in euāgelio stabiluit.

1 Traianus impator. xij. cepit impare anno dñi *Traian⁹*
c. et impauit annis. ix. mensibus. vi. et diebus. xv.
Re. li. Vir. c. Traianus. Qui tpe apłs Joannes
lxi. anno post passiōez dñi: etat⁹ aut sue. xciiij.
Ephesi placida morte quieuit. Plinius secund⁹ *plini⁹*
orator et historicus imensus habet. / Pantheon *pantheon.*
Rome qđ Domitianus fecerat fulmine crema
tur: cui nomē inde datum est qđ omniū deoz sit
ipsa domus habitaculum.

2 Adrian⁹ Troiani fili⁹ impator. xiiij. impauit an
nis. xxi. cū impare cepisset circa An. dñi. cccix.
hic iudeos rebelles domuit: et introeūdo hīero
solymā licētia ablata quā ipm in optimū statū
muroz extructiōe reparare. Deliam de suo noīe
reparare recepit. Re. li. Vir. c. adrianus.

3 Antonius cognomēto pius impator. xliij. cui⁹ fi
lio suo Hurelio et Lucio circa annos dñi a iude
is cepit impare et impauit annis. xxiij. et liij. mens

Antonius pi⁹

sibus. hoc tpe Policarp? Romā venies multos
ab heretica labe p̄pescuit. R. li. vir. c. Policarp?

M. Antonij / Marcus antonius verus impator. xv. cū Lucio
aurelio cōmodo cepit impare anno dñi. clxii. et
imperauit annis. xix. 7. ij. mensib?. hoc tpe Poli
carpus in Asia martyrizatus est.

Cōmodus. / Cōmodus antonij veri filius impator. xvi. post
patrē impare cepit circa annos dñi. clxxiiij. et
imperauit annis. xiiij. et hic dict? Cōmodus ob
sua facinora in domo vestali strangulat? interi
it cū tāta execratione oīm vt hostis humani ge
neris diceretur.

Helig. / Delius p̄tinax impator. xvij. cepit impare circa
annos dñi. cxciij. 7 iperauit mēfib?. vi. hoc sce
lere Juliani iurisperiti occidit? ī palatio orta se
ditione inter p̄torianos milites.

Seuerus. / Seuer? p̄tinax īperator. xvij. impauit annis
xvij. cuz impare cepisset anno dñi. cxcv. hoc tpe
Leonides p̄r Origenis martyrio coronat?.

Antonij
Tartalla. / Antoni? tartalla Seueri fili? īperator. xix. im
perauit annis. vij.

Martinus. / Martin? īperator. xx. imperauit anno vno cū
cepisset imperare anno dñi. ccxix. cū vultu mili

tari cum filio suo occisus est.

Marcus aurelius antoni⁹ imperator. xxi. impa-
uit annis. iiii. cū cepisset impare āno dñi. cccx.
hui⁹ tpe in paletina vrbis Nicopolis que prius
Emaus dicebat cōdita est. Hec est illa Emaus
quā dñs post resurrectione ingressu suo: sicut
narrat Lucas sanctificare dignatus est.

M. A. c. l. g.

Emaus

Aureolus alexāder impator. xxiij. imperauit an-
nis. xiiij. cū impare cepit anno dñi. cccxxiiij. Hoc
tpe Origenes p totū orbez gloriosus habet: nec
mirū: cū scribit Beda de ipso Origenes tm scri-
bēdi sedulus fuit: vt Hieronym⁹ quodā loco. v.
millia librorū eius se legisse meminerit.

Origenes

Marim⁹ impator. xxiij. impauit annis. iij. cū ce-
pisset impare anno dñi. cccxxix. hic fuit genitus
patre ⁊ mīre barbar⁹ aucte Belli Lampredis et
Ruffini in annalibus Romanorū.

Gordianus imperator. xxiij. imperauit annis
sex. cum cepisset imperare anno dñi. cccxxix. pro-
ut scribit Ruffinus in anna. Romā. iste adhuc
adolescens ex senatus sententia cum letitia po-
puli factus imperator.

Philipp⁹ cū Philippo impator vigesimusqnt⁹

25.

impauit annis put scribit Ruffinus in annali
b? romanoꝝ cū cepisset impare anno dñi. cclv.
hic p̄mus oīm impatoꝝ xp̄ianus fuit vna cū fi-
lio suo baptizatus est vt dicit Ruffinus.

Deiſg. Decius impatoꝝ. ccvi. imperauit annis. ij. et. iiii.
mēſibus. ⁊ cum imperare cepisset Anno dñi. cc.
lij. hic Philippus patrē ⁊ filiū interfecit. hic bel-
lo a Gothiſ occidit. ſed fracto fundo plauſtri:
nunq̄ poterat inueniri: ideo alibi q̄ a diabolo
⁊ alibi dicit a Gothiſ raptus.

putoſg. r. n. f. y. Gallus cū Voluſiano filio impatoꝝ. ccviij. impe-
rauit annis duobus ⁊. iiii. mēſibus. Cuius tpe
Origenes anno. lxx. etatis ſue: non tñ integre
implete defunctus eſt ⁊ in Tyro vrbē ſepultus.
Et Cornelius ep̄s Rome rogatus a quadā ma-
triconā Lucina corpa ap̄loꝝ noctu de cathedra
bis leuauit ⁊ poſuit Pauli corp⁹ in via boſtiē.
vbi fuerat decollat⁹. Petrū autē circa locū vbi fu-
erat crucifixus in tēplo Apolliniſ in monte au-
reo in vaticano palatiꝝ Nerōſiani. iiii. kal. Julij.
Re. notāter li. Vir. vbi agit de Petro ap̄lo.

3 Valerian⁹ cū filio Galieno impatoꝝ. ccviij. im-
perauit annis. xv. ⁊ cū impare cepisset anno dñi

ccclvi. Iste militās a Persarū debellat⁹ est q̄d̄m
vixit: ⁊ capt⁹ stetit sub hac seruitute vt pedē su
p̄ ceruicē ei⁹ poneret semp cū equū ascenderet.

¶ Claudius imperator. ccc. cepit imperare Anno
dñi. cclxxi. ⁊ imperauit anno vno ⁊ ix. mensibus
Dic Gothos iā per annos. xv. vastātes macedo
niā ⁊ Illiricū superauit: ob qd̄ in curia ei clipe⁹
aure⁹: ⁊ in capitolio statua aurea collocata est.

¶ Aurelian⁹ impator. ccc. imperauit annis. v. mē
sibus. vi. cū cepisset impare anno dñi. cclxxij. ⁊
tandē edificasset Rome templū Solis: in quo
posuit auri gēmarū maximā quantitātē ⁊ i Gal
lia crudeli edicto prosequit̄ xp̄ianos ⁊ ciuitatez
Gallie que Genedū dicebat̄ a suo nomīe dixit
Aurelianū. tamen fraude serui sui fuit a militib⁹
suis cesus.

¶ Lacitus. ccc. impator impauit mēsibus. vi. cū
cepisset impare anno dñi. cclxxvij. Iste fuit pri
dens curialis ⁊ largus: quo apud pontum occi
so Florianus tenuit imperiū vsq; ad tres meni
ses ⁊ filiter apud Tarsum occidit. His t̄pib⁹
querit̄ insana manicheorū heresis.

¶ Probus impator. cccij. impauit annis. vi. ⁊ men

sibus.iiij.Cum imperare cepisset anno domini
cclxxix. Et tandem fuit apud Smirnam militari
pugna cesus.

/ Flozianus nil memoria dignū fecit: quia duo/
bus annis imperauerat. Erat imperator in or/
dine. ccciii.

/ Carus imperator. ccciiij. cū filiis Carino et Au/
meriano imperauit. ij. annis. et cū cepisset impe/
rare anno domini. cclxxvij. et in paruo flumine
perijt.

2) Diocletianus cū Maximiano cognomēto aux ca/
leio impauit annis. xx. cū imperare cepisset fm
Orosiū li. vlti. cclxxvij. alias. cclxxxix. et āno ab
vibe cōdita. M. cli. Re. li. Vir. c. cōsensu omniū
factus est imperator.

Constantinus / Constantius magni Cōstantini pater impator
ccxv. militauit ita laudabiliter sub Diocletiano i/
peratore romano. qui. iiij. āno sui imperij dcm
Constantiū fecit cesarē: cui fm Orosiū in li. viij
et Ruffinū in annalib⁹ roma. et Eutropiū in li.
et Maximiani et Herculei dilecte sume Diocletia/
nus Theodorā preuignā in iugē dedit: et q̄
tres filios et totidē filias genuit Cōstantini ma

gni fr̃es quē et p̃na vxore Helena Britiāe regis
 ip̃e suscepit. R. li. Vir. c. Helena. Tractu deniū
 t̃pis cū Diocletian⁹ etate p̃fectus se ībabīlē no-
 sceret ad imperiū gubernādū ⁊ ad p̃uatā rediis-
 set vitā : ip̃e Cōstāti⁹ scūs est imp̃aeor vna cum
 Marimio galero: q̃ postq̃ facti sunt angusti sic
 imperiū diuiserūt vt Cōstanti⁹ italiā galliā his-
 paniā ⁊ affricā possideret. Galer⁹ hō iliricū ana-
 cretā ⁊ totū orientē h̃iet. sed Cōstanti⁹ vir sum-
 me mansuetudinis solū administratiōis gallie ⁊
 hispāie p̃tētus fuit. Qua p̃pter Galer⁹ fecit du-
 os cesares: Mariminū quē oriēti p̃posuit ⁊ Gene-
 riū quē p̃fecit Italie. Ip̃se hō in illirico ⁊ grecia
 lura imperij gubernabat. ceperūt imp̃are anno
 dñi. ccc. Mūdi hō. M M M Cclxxi. ⁊ ip̃eraue-
 rūt Galer⁹. ij. annis. Constantius hō. xiiij. com-
 putato tpe in quo fuerat cesar appellat⁹. hic Cō-
 stāti⁹ put scribit. Ruffin⁹ in annalibus roma-
 norū fuit Eutropio nobili romano genit⁹ ⁊ m̃re
 Claudia filia Crispi fratris Claudij īperatoris
 curauitq̃ semp fisci cōmoda nō p̃uata. Quapro-
 pter a subditis semp amat⁹ est. Et tandem mori-
 ens. xiiij. anno sui imperij Constantinus magn⁹

primogenitū eius imperij sui reliquit heredem.
Reliqt etiā duos alios filios ex alia vxore quo-
rū vnus Cōstantinus: alius Valentinus nomina-
tus. Re. eodem libro Virgilij vbi scripsi de Con-
stantino magno.

Maxentius nō imperator sed tyrannus roma-
nus: ponit eodem libro Virgilij: vbi scripsi de
Constantino magno.

Constantinus

Constantinus Constantij filius ex cōcu-
bina Helena impator creatus in Brita-
nia regnavit annis. xxx. mēlibus decem
diebus. xi. Cū cepisset regnare anno dñi. cccxi.
hic Rome vbi baptizatus est fecit cōstrui basili-
cā beati Joannis baptiste q̄ vocat̄ cōstantiana.
Item basilicā beato Petro ⁊ paulo in tēplo ap-
pollinis circumdans corpus vtriusq; ereo cipio
grosso quinq; pedū. Itē basilicā beato Lauren-
tio martyri via tyburtia ī agro Veiano: ⁊ alias
basilicas multas. Idem in Grecia constituit vr-
bem sui noīs quā voluit esse sedē Romāi impij
⁊ caput toti⁹ oriētis. R. li. ci. c. bizantiū. Scribit
Jacobus de Uoragine in legēdis sanctorum q̄
ip̄ianos hostiliter p̄sequebat̄. Quapropter pa-

pa Siluester cū suis clericeis ab vrbe fugiens la-
 tuit in monte Saracto: interini de? pcussit Con-
 stantinū incurabili morbo lepre. Et cum nulla
 ei pdesent suffragia medicorū consiluerunt vt
 ablueret recenti sanguie lactantiū puerorū. Et
 cū imperator venisset ad locū cedis vidissetq;
ccc. milia vagantiū puerorū: et matres solute cri-
nib? miserabiliter vlulātes: genitricib? ait: Flo-
 lite timere: volo enī mori potius q̃ cū tot miliū
 cele viuere. Iussitq; cū donis matribus natos
 reddi. Sequēti nocte Petrus et Paulus apparu-
 erūt sibi dicētes: qm̃ abhorruisti effusidē san-
 guinis innocentum: nos ad te misit dñs n̄s Je-
 sus xps vt pro tua salute Siluestrum habeas la-
 tentem apud Saractū mōtem. Pro quo Re. ple-
 ne illud scriptū in .vi. cap. para. qđ edidi super
 Dante. tandem psuasiōe Siluestri pape bapti-
 zatis Cōstantinus: qui repente cādidis in ve-
 stibus per septem dies cōtinuos leges in bono-
 rem christi et omniū xpianorū: octauo die veni-
 ens ad pfessionē abiectis cunctis imperialibus
 signis expansis manibus se proiecit in terrā cū
 fluuio lachrymarū. Hic baptismus ponetur cum

XB

ingenti miraculo circa fines presentis capituli.
X³ Vas illud pulcherrimū in quo baptizatus fuit
Cōstantin⁹ vulgari appellatiōe cōcha dicit^r ex
nigro lapide et auro politissimo: quē Constan-
tinus in memoria tanti bñfici intrinsecus ⁊ ex-
trinsec⁹ quantū ascēderet aqua fecit argēto pu-
rissimo cooperiri. In medio font^r fecit poni co-
lūnaz⁹ porfidi: sup qua posuit lāpadē aureā pon-
deris libraz. liij. in qua dieb⁹ paschalibus arde-
bat balsamū. In labro font^r posuit agnū aureū
fundentē aquā pōderis libraz. clxx. Ad dextrā
aut agni constituit saluatozē ex argento purissi-
mo pōderis lib: az. clxx. In leua parte agni Jo-
annē baptistā ex argēto purissimo tenentē scñ-
ptū titulū: Ecce agnus qui tollit peccata mūdi
ponderis libraz. crrv. Propterea circa fontē ex
uos. viij. fundētes aquā: oēs ex purissimo auro:
quoz quilibet erat pōderis lib: az. lxxx. que nūc
X³ seu sacerdotū cupiditate: seu tyrannoz sacrile-
gio ablata sunt: ⁊ sic bodie vas nudū apparet.
Repēte baptizat⁹ Cōstantin⁹ publico edicto p-
cepit vt p totū Romanū imperiūz idolorū tipla
clauderent^r: ⁊ ecclesie xpī rupte reedificaretur

martyru sepulchra cum veneratione maxima co-
 li iussit. Post hec ita prudente et pie in senatu co-
 cionatus est: quod omnes romani ad christi fidei conuersi
 sunt. Hoc tpe Helena Constantini mtr q tunc in
 bicina morabat a iudeis psuasa cultura relinq-
 ret idolorum et seruiebat cerimoniae iudeorum. Hec
 ipsa scripsit filio comendando quod liquerat idolo-
 rum fidem: sed increpando quod seruiebat religioni
 bus christianorum. Cui rescripsit Constantinus man-
 das quod sacerdotes iudeorum et christianorum ipsis pre-
 sentibus Rome disputarent de veritate fidei. In qua
 disputatione ex precepto augusti omnes pruden-
 tes Romani imperii interfuerunt. Congregati
 igitur fuerunt in Romana vrbe episcopi septua-
 gintaquinque. Iudeorum vero sacerdotes. cccc. 15
 Exceptis duodecim scribis quos Isachar sumus
 pontifex misit doctissimos in greco et hebreo. Hu-
 ic disputationi interfuit Constantinus et Helena
 mater eius. Iudices arbitri litis non fuerunt christi-
 ani nec iudei hebrei: quorum vnus fuit Craton
 philosophus: cui nuncq per suaderi potuit vt a
 quoqua munus acciperet. Nilq volebat suu es-
 se: nec quicq in die posteru reservare. Dicebat

Siluestro

ens; ex carētia diuulsa; frui summa securitates
huic socius dat⁹ est. **zenopbilus** cōstantissimus
ac prudentissim⁹ homo. In his duobus erat tā
ta veneratio q^d null⁹ poneret in ambiguo id ve
rū tenendū esse qd̄ ip̄i cēsuisent. Congregatis
igit^r cūctis inter bñm⁹ **Siluestrū** ⁊ scribis fuit lō
ga cōcertatio. Denū ita euidenter illos ꝓclusit
beatus p̄sul q^d oēs populi clamauerūt eos ab
vrbe esse pellendos qui nōn profiterent^r t̄pm fi
lium dei esse. Multi etiā ex iudeis qui venerant
impugnare fidem baptizati sunt. et **Helena** ma
ter **Constantini** deosculata^r pedes beati **Silue
stri**: ⁊ ip̄i disputationis iudices baptizati sunt.
Potissima cā fuit q^d vnus ex scribis volēs osten
dere potētiam sue fidei: fecit adduci adeo fero
cem thaurū q^d vix centū homines potuerūt ip̄m
ad locum disputationis ducere: ⁊ dictis quibus
dam verbis in aure cecidit ad terram mortuus
quē postea nullis verbis scriba potuit suscitare
⁊ iudei oēs p̄miserunt q^d si eū suscitaret in no
mine **Jesu xpi** baptizarent^r ⁊ ita factū est. Dein
de bñs **Siluester** cū duob⁹ p̄sbyteris et duab⁹
lanternis descendit in quoddā antrum per cl.

gradus: vbi cōiurato dracone qui urbem infece-
rat peste inerpabili eum fecit inoriū: ligauitq;
sibi os cū filo: qđ significauit cū sigillo tenēte ī
pressionē crucis. igit̃ eodem tpe fuerunt libera-
ti romāi a cultura demonū ⁊ infectiōe dracōis.

/ Roborat̃ igit̃ Constantinus in fide scripsit ge-
neralē eplam ad vniuersos ep̃os et p̃latos: quaz
bt̃us Isidorus ponit inter decreta patrū. ī qua
ponit modū sue pueritiōis sub ista forma: *In no-*
mine scē ⁊ indiuidue trinitatis: Imperator ce-
sar flauius Cōstantinus augustus sanctissimo
p̃i patrū Siluestro romano pontifici om̃ibusq;
eius successorib⁹ ep̃is vrbis rome cūctis catho-
licis ep̃is gr̃a caritas par ⁊ gaudiū. Ea que sal-
uator dei filius dñs nr̃ Iesus xp̃s per scōs apo-
stolos suos Petrū ⁊ Paulū interueniēte p̃e no-
stro Siluestro mirabiliter operari dignatus est
ad noritiā om̃ ap̃loꝝ decreuimus aperire. Nā
cū inualidissima squaloris lepra carnē meā in-
uasisset: nec curā posset adhibere aliquis medi-
coꝝ: dixerūt capitolij sacerdotes mihi fontē ī ca-
pitolio debere fieri ī lactātiū puerōꝝ sanguīe
lauari iubebāt. Quo audito exhorui puerosq;

iam paratos occidi: cū muneribus remitti iussi
mus. Quo facto cū tēpus mihi somni aduenis-
set: astiterūt apli tpi Petrus ⁊ Paulus dicētes:
qm̄ exhoruisti innocentū sanguinis effusioꝝ a
deo te mittimur docere q̄liter curer? a lepra: mit-
te pro Siluestro ep̄o qui latet in mōte Soracti:
hic tibi ostēdet piscinā in qua lauat? repēte cu-
raberis. quare patrē n̄m Siluestrū qui me. viij.
dieb? in penitētia tenuit: octaua autē die me sa-
cra vnda pfudit: sed repēte me in fonte positum
pprijs oculis vidi manū de celis me astringen-
tē a lepra. Sic igit fontē eruisse ab omni lepra
cognoscite. Quāob̄rē censui cū vnīuerso senatu
cunctisq; p̄ncipibus romane vrbis exaltare sedē
beati Petri aploꝝ p̄ncipis. Quare decernentes
sancim?: vt ipsa romana sedes sup oēs ecclesias
que in vnīuerso orbe sunt teneat p̄ncipatus: et
qui pro tpe fuerit pontifex huius ecclesie sit ex-
cellior p̄nceps mūdi ⁊ ad dei cultū stabilitatēq;
xp̄iane fidei disponat vt libet. Iustū quippe est
vt ibi lex sctā teneat p̄ncipatū vbi sanctarū legū
institutoꝝ xps b̄tm petrū tenere iussit cathedrā
ap̄latus: ⁊ vbi ipse b̄tūs ap̄lus sumpsit mart̄rij

NB
Ecclia Ro.

poculū: et ibi gētes p̄ xp̄i noīe colla flectant: vbi
 br̄s Paulus doctor gentiū extendere collū ius
 sus fuit martyrio coronatus. Sic etiā oībus ma
 nifestū nos intra palatiū n̄m lateranēse salua
 tori t̄po ecclesiā construxisse ornatissimā: auro
 argēto et lapidibus p̄tiosis. Cōstruximus etiam
 btōz ap̄loz Petri et Pauli: vbi sacratissima eoz
 corpa per manus p̄is n̄ri Siluestri cum magna
 solēnitāte fecimus cumulari. Et ne apex ponti
 ficalis vileat paup̄tate sed decorez gloria et di
 gnitate Ro. ec. tam palatiū n̄m q̄ Romane vrb̄
 bis et oīs Italie omniūq̄ occidentaliū puīcias
 regiōes loca ciuitates insulas q̄ circa italiā sūt
 p̄i n̄ro Siluestro cūctisq̄ successoribus sub iu
 re Ro. ec. pio affectu largimur et donamus ī t̄po
 humani generis redemptore. Nos autez nostrū
 imperiū transferimus ad orientē in Bizantiā
 ciuitate: quā ampliāre fecit et a suo noīe Constā
 tinopolim appellari. R. lib. ci. c. bizantium. et. c.
 constantinopolim.

17
Oratio de sancta Veronica.

Salue sancta facies nostri redemptoris
In qua nitet species diuini splendoris
Impressa panniculo niuei candoris
Dataq; veronice signum ob amoris.
Salue vultus dñi imago beata
Ex eterno munere mire decorata
Lumen funde cordibus exinde tibi data
Et ex nostris sensibus tolle colligata.
Salue splendor glorie salus peccatorum
Representans proprie regem angelorum
Restauratrix gratie speculum sanctorum
Te querunt respicere spiritus celorum
Salue robur fidei nostre xpiane
Destruens hereticos qui sunt vite vane
Vox auge meritum qui te credunt sancte
Illius effigie qui rer sit in pane.
Salue nostra gloria in hac vita dura
Labili 7 fragili cito transitura
Nos perduc ad patriam o felix figura
Ad videndū faciem que est xpi pura.
Salue o sudarium nobile iocale

Et nostrum solatium ⁊ memoriale
Eius qui corpusculum assumpsit mortale
Nostrum bonum gaudium ⁊ bonum finale
Salve iubar seculi stella maturina
In conspectu populi fulget lex diuina
Que est cura languidi vite medicina
Nos in mundo labili lues a ruina
Salve gemma nobilis vera margarita
Celicis virtutibus perfecte munita
Non depicta manibus sculpta nec polita
Hoc scit summus artifex qui te fecit ita
Ille color celicus qui in te splendet
In eodem permanet statu nec decrescit
Diuturno tempore minime palleſcit
Fecit te rex glorie fallere qui nescit
Nesciens putredinem seruans incorruptum
Quod est xp̄icolis coram te deductum
Tu vertes gaudium gemitum et luctum
Confert saluberrimū te videnti fructum
Salve decus seculi speculum sanctorū
Te videre cupiunt spiritus celorū
Nos ab omni macula purga vicioꝝ
Atq; nos consortio iunge beatoꝝ

Esto nobis quesumus tutum adiuvamen
 Dulce refrigeriū atq; consolamen
 Ut nobis non noceat hostile grauamen
 Sed fruamur requie cum beatis Amen.
 R. Signatū est super nos lumē vultus tui dñe.
 R. Dedisti letitiā in corde meo. Coll.

Deus qui nobis lumē vultus tui memoria
 le ad instantiā beate veronice sudario
 impressam imaginē tuā relinqre voluisti p
 passionē crucē tuā. tribue q̄s: vt ita tūc ī terris
 p speculū in enigmate te videre adorare valea
 m? vt ⁊ iudicē sup nos viuentē facie ad faciē le
 ti ⁊ securi videre mereamur in celis. Per xpm.

Incipiūt indulgētie septē eccle
 siarū principalū vrbis Ro.

Sanctus Siluester papa scribit ī cronica
 sua q̄ Rome fuerūt. Mccccv. ecclesie q̄
 maior pars est destructa: ⁊ iter illas sūt
 vii. pncipaliores p̄uilegiare maiori p̄uilegio
 grā: sanctitate: ⁊ dignitate q̄ alie.

Prima ecclesia est Lateranē q̄ dedicata
 fuit a beato Siluestro papa in honorem
 saluatoris ⁊ sanctorū Johānis baptiste ⁊

30. euāgeliste. Et sunt in eadē ecclesia omī die
cōcessi. xlvij. anni indulgentiarū et tot quadra-
gene et remissio tertie partis omniū peccatorū.
Itē papa Siluester et Greg. sūmī pontifices qui
eā p̄secrauerūt et deuote visitātibus dederūt in-
dulgētias quas nemo s̄z solus de⁹ numerare po-
test testante btō Bonifa. qui dicit: Si hoīes sci-
rēt indulgētias ecclesie lateranēsis q̄ tot essent
nō eis opus esset vt irēt ad sepulchrū seu ad s̄c-
tū Jacobū. Itē dicit idē papa Bonifa. Si quis
ad sedē nostrā lateranēsem causa deuotiōis vel
oīonis aut peregrinatōis puenerit absoluit ab
oībus suis peccatis. Itē dicit idē Bonifa. papa:
Siquis ad dictā sedem peruenerit in die sancti
saluatoris: absoluit ab oībus suis peccatis. Itē
in sacristia eiusdē ecclesie est altare s̄cī Job. ba-
p̄tiste qd̄ habuit in deserto. Itē in quadā capela
la in fine dicte ecclesie ē archa federis veteri ter-
stamenti. Itē mensa super qua cenauit dñs no-
ster Iesus x̄ps cū discipulis suis. Itē 8ga moys
si et Aaron: et hec oīa apportauerūt Uespasian⁹ et
Tit⁹ de hierusalē cū quatuor colūnis greis ple-
nis de terra scā de hierusalem: que stant erecte

circa sūmū altare. Itē supra summū altare sunt
 capita scōz apłoz Petri et Pauli: et quācumq; illa
 monstrant: tūc ibi sunt tāte indulgētie quante
 sunt ad sctm Petrū qñ monstrat sudarium dñi
 seu veronice: q̄ indulgētie ostensionis veronice
 habent in sequētib; folijs: videlz in secunda ec-
 clesia pncipali. Itē qñ ista sacratissima ecclesia
 ab hereticis fuit accēsa et cōbusta: de capite scti
 Pācrati emanauit sanguis tribus diebus et tri-
 bus noctib;: qđ caput etiā ostendit vna cū cete-
 ris reliquijs in die pasce pacto prandio: quā ec-
 clesiā postea renouauit et de fundamēto edifica-
 re fecit dei genitrici seruis Nicolaus papa. iiii.
 ordinis scī Frācis: vt clare adhuc apparet in
 opere musaico supra summū altare sancti Silue-
 stri et suoz pdecessoz sūmoz pontificū: qui sum-
 mi pōtīfices celebrabāt in criptis et cauernis ter-
 re occulte ppter impatoz et alioz metū tyrāno-
 rū paganoz et sarracenoꝝ. Itē subtus altare il-
 lud est oratoriū scī Jo. euāgeliste vbi orabar qñ
 adductus et deductus ac detentus fuit. Rome.
 Item in quodā tabernaculo maiori qđ stat sup
 dictū altare requiescūt capita scōz apłoz Petri

16
et Pauli ut dictum est. Item in quodam tabernacu-
lo quod est super altare Marie magdalene sunt reco-
dite he reliquie que sequuntur videlicet Lira cum
qua coronatus fuit sanctus Silvester papa per
Constantinum imperatorem. Item caput sancti za-
charie patris sancti Johannis baptiste. Item ca-
put sancti Pancratij martiris: de quo fluxit et
emanavit sanguis per tres dies continue quando
ista sacratissima ecclesia fuit ab hereticis combus-
ta. Item de reliquijs sancte Marie magdalene.
Item una spatula sancti Laurentij martiris. Item
vnus dens sancti Petri apostoli. Item copa in qua sanctus
Johannes bibit venenum et non sibi nocuit. Item ca-
thena cum qua ligatus fuit sanctus Johannes euange-
lista dum duceretur de Epheso Romam. Item tunice-
la sancti Jo. euange liste que posita fuit supra tres
mortuos et continue surrexerunt. Item de cineribus
sancti Johannis baptiste et cilicium ipsius. Item de
lacte de capillis et de vestimentis sancte Marie
virginis. Item camisia quam fecit virgo Maria
tempore proprijs manibus. Item lintheum sive pannus
cum quo corpus extersit pedes apostolorum. Item sorbi-
ces et arundo cum qua percussus fuit corpus. Item

de ligno sancte crucis. Itē purpureū vestimen-
tū tinctū de guttis sanguinis xpī. Itēz velū brē
virginis Marie qđ ipsa posuit ad femoralia xpī
 in cruce. Item sudariū qđ positū fuit super faci-
 em xpī. Item preputium dñi nrī Jesu xpī quan- NB
 do fuit circūcīsus. Itē aqua et sanguis qui ema-
 nauit de latere xpī. Item de vero ligno crucis:
 et multe alie reliquie que ostēdunt in die pasce
 peracto p̄radio. Itē in festo saluatoris cui? ima-
 go visibilis apparuit omī pplo romano miracu-
 lose. s. qñ papa Siluester p̄secrauit dictā ecclīaz
 vbi fuerat ppl's roman? cōgregat? et tūc imago
 saluatoris apparuit visibilis omī pplo de vrbe:
que imago remāsit in pariete et quotidie videri
 pōt: nec cōburi potuit cū ecclīa fuerit bis p̄bu-
 sta: ibi vero est remissio omī pctōz. Itē in capel-
la scī Jo. baptiste ad fontes in qua mulieres nō
 intrāt sub pena excōis: ibidē est remissio omī
 pctōz. Itē in capella scī Laurētij in q̄ filī muli-
 eres nō intrāt sibi pena: que dicit sancta scōz.
 ibidē est remissio omī pctōz. et in eadez capella
imago xpī in etate .xij. annor diuinis et huma-
 nitus depicta. Et circa eandē sunt gradus sup

gradus

quos dñs nř Jēsus xp̄s cecidit vsq; ad effusio-
nē sanguinis: 7 signū apparet clare vbi sāguis
cecidit. Qui quidē gradus steterūt ante domū
Pilati in hierusalē: 7 quicūq; hos gradus ascen-
dit habz p quolibet gradu ix annos indulgen-
tiar 7 totidē quadragenar 7 remissionez tertie
partis omniū peccator.

De corona
p̄a.

De priuilegio istius ecclesie 7 dignitate legā-
tur ista metra sequentia.

Dogmate papali datur ac simul imperiali

Q̄ sum cunctar caput 7 mater ecclesiar

Vinc saluatoris celestia regna datoris

Romine sanxerūt cum cuncta peracta fuerunt

Sic sumus ex toto conuersi supplice voto

Nostra q̄ hec edes tibi xp̄e sit inclpta sedes

Hec est papalis sedes 7 pontificalis

Prelidet 7 xp̄i de iure vicarius isti

Et quia iure datur romana sedes vocatur

Deberet vere nisi solus papa sedere

Gloria sublimis alij subduntur in imis.

2.

SEcūda ecclesia p̄ncipalis est ad sanctū
Petri in mōte aureo in vaticano palatii
Aeroniani in qua sunt oī die xp̄i an

In Iamulo. p̄ong

In indulgentiarum et tot quadragene et remissio ter-
tie partis omnium peccatorum. Item in eadem ecclesia sunt
c. et ix. altaria que nunc pro maiori parte sunt de-
structa: et pro quolibet cedunt xviii. anni in-
dulgentiarum. et iter illa sunt. vij. altaria principalia. vij.
que maiori gratia sunt privilegiata aliis altaribus: et
omnia ista. vij. altaria sunt circumdata greis cancellis.
Item quicumque est festum sanctorum Petri vel festum
predictorum altarium: vel festum natiuitatis domini: vel pa-
sche: vel festum omnium sanctorum: vel aliud festum dupliciter
duplicant omnes indulgentie predictae. Item in festo an-
nuntiationis beate Marie virginis sunt ibidem mil-
le anni indulgentiarum. Item a predicto festo usque ad
kalendas augusti sunt ibi. xii. anni indulgentiarum: et
tot quadragene: et remissio tertie partis omnium pec-
catorum. Item quicumque ascendit gradus sancti Petri
deuote huic cedunt pro quolibet gradu. vij. an-
ni indulgentiarum datus ab Alexandro papa. Item me-
dietas corporum sanctorum apostolorum Petri et Pauli requi-
esunt in predicta ecclesia sub maiori altari. Reliqua
vero medietas iacet ad sanctum Paulum. Item in pre-
dicta ecclesia requiescunt corpora sanctorum apostolorum
Simonis et Jude. Item corpus sancte Petronelle vir-

ginis filie sancti Petri apli. Item caput sancti
Andree apli: quod ostendit in eius festo: et in il
la die quando Romam portatum fuit et adductum.
Item caput sancti Luce euangeliste. Ite caput
secti Sebastiani martiris. Caput sancti Jacobi
Corpa sanctorum Processi et Martiniani et multa
alia corpa: et multe reliquie sanctorum martyrum et
confessorum ac virginum. Ite veronica siue vultus
sanctus domini nostri iesu christi requiescit in dicta
ecclesia: que monstratur in hebdomada sancta pluri
bus vicibus: et in die ascensionis domini: et domini
ca proxima post aut ante festum Antonij abba
tis. in cuius ostensione Romani aduenientes et
in eius ostensione presentes habent tria milia an
norum indulgentiarum. Et illi qui sunt circa Romam
aduenientes et presentes habent vi. milia annorum
Ceteri vero qui adueniunt per montes valles co
les habent xij. milia annorum indulgentiarum et totius
dragenas: et remissionem tertie partis omnium peccatorum.
Ite existit unum altare ad dexteram partem chori: de
coratum porphyretico lapide in medio super quo por
phyretico diuisa sunt ossa sanctorum apostolorum Petri et
Pauli et ponderata per beatum Siluestrum sub anno

dñi. cccc. xix. qñ facta fuit ista ecclesia. Item ad si-
 nistrā partē chozi ē vnū tabernaculū in quo ho-
 dierne seruat illa sedes seu cathedra q̄ facta fu-
 it bñ Petro qñ adhuc sedē epālē tenuit in anti-
 ochia ⁊ pulchre decorata ⁊ oī festo qđ dñ cathē-
 dra petri ponit foras ad choz cū solēnitare vbi
 oēs hoīes pro sua deuotiōe ad eandē attingere
 possunt. Itē circūstant colūne. xij. de marmore
 bene ⁊ polite facte ⁊ choz attigētes ex qua vna
 decancellata ferro circūuoluta ⁊ ornata: de cui-
 us virtute infra scripta legas. Hec est illa in qua
 dñs nr̄ Iesus xps appodiat⁹ dūz pplo p̄dicat⁹
 bat ⁊ deo p̄i p̄ces in tēplo effundebat adheren-
 do stabat que vna cū alijs. xi. circūstātib⁹ de
Salomonis tēplo in triūphū hui⁹ basilice loca-
 ta fuit: demōes expellit: ⁊ ab imundis sp̄iritib⁹
 veratos liberos reddit: ⁊ multa miracula quoti-
 die facit. Itē in trāsitu ad brā; Mariā de febr̄i-
 b⁹ sepultura sci Crisostomi q̄ ante fuit circūda-
 ta ferro q̄ nunc imagine marmoreo erigit⁹.

colony joi

Etia ecclesia principalis est ad sanctum
 Paulū: in qua sunt omni die. xlvij. anni
 indulgētiar⁹ ⁊ tot quadragene et r̄missio

Et d in paristia Biblia e p d hieoronymu y
man sua scripti. Et d Virgili Codex m d
rissing.

tertie partis oim peccatoꝝ. Item in conuersioe
sancti Pauli sunt ibi. c. anni indulgentiaꝝ ⁊ tot
quadragene. Itē in festo scōꝝ Innocentiū quoz
corpa ibidem multa requiescunt. sunt ibi. xlviij.
anni indulgentiaꝝ ⁊ tot quadragene. Item in de
dicatioe eiusdē ecclesie que est in octaua sancti
Martini sunt ibi mille anni indulgentiaꝝ et tot
quadragene: ⁊ remissio tertie ptis oim peccato
rū. Item si quis intrauerit dictā ecclesiā oibus
diebꝫ dñicis hꝫ tātas indulgentias ac si iret ad
sanctū sepulchrū dñi in hierusalē: aut ad sctūm
Jacobū in galicia. Itē in eadē ecclesia ē brachiū
sancte Anne mris virginis marie. Item vna ca
thena cū qua scūs Paulus cathenatus fuit: Et
plures alie infinite reliqe. Itē sub maiori altari
medietas corpoꝝ sctōꝝ aploꝝ Petri ⁊ Pauli re
quiescit. Item corpus sancti Timothei discipu
li scī Pauli requiescit in dicta ecclesia: ⁊ plures
alie infinite reliquie sanctoꝝ quoz aīe gaudent
in celis. Item in grotta requiescunt ossa beata
sanctoꝝ Celsi Juliani cū basilissa. Itē circa por
tā que ducit ad sanctū Paulū. Capena porta di
cta: hic sepultura Romuli ⁊ Remi existit: et etiā

prope mons ois terre. Itē ad dextrā ptē cho: l est
 imago crucis deuota q̄ allocuta est scē Brigite
 ppter ei? sedulas oīones corā eadē factas.

Quartā ecclesia pncipalis ē ad scām Ma
riā maiorē: in q̄ sunt omni die. xlviii. an
ni indulgentiar. et tot quadragene: et re
missio tertie partis oīum peccator. Item sunt
 he reliquie p̄dicte ecclesie. Itē corpus scī Ma
 thie apli requiescit sub maiori altari ipsi? ecclie.
 Itē caput eiusdē sancti Mathie apli requiescit
 in dicta ecclesia. Itē corpus sancti Hieronymi
 doctoris ecclesie. Itē corpora sanctorū Rumule
 et Redēpte. Itē pānicellus beate Marię xginis
 in quō requieuit ei? fili? in presepio. Item stola
 sancti Hieronymi. Itē brachiū scī Mathei apli
 et euāgeliste. Itē brachiū scī Luce euangeliste.
 Itē brachiū scī Thome Archiepi Cantuarien.
 et martiris. Itē caput et brachiū sancte Vibiāne
 xginis et martiris. Itē p̄sepe dñi in dicta eccle
 sia requiescit. et multe alie reliquie sanctorū et sā
 ctarū ibidē requiescūt: q̄ ostendunt in die pasce
 bora vesperarū xl circa: quorū aīe erultāt i celis.
 Itē in vigilia ascensiois dñi: qua celebrat festū

7
 mony 79
 ling.

hieronymi

trāſlationis corporis beati Hieronymi: cuius cor
pus ibidē requieſcit: ⁊ ad altare ipſi⁹ ē remiſſio
oīm peccatorꝝ a Pio papa. ij. Itē in oīb⁹ feſtiui/
tatibus brē Marie virginis ſunt ibi mille anni
indulgētiaz. Itē in feſto aſſūptiōis Marie vir/
ginis vſq; ad eius natiuitatē ſunt ibi. xij. milia
anni indulgētiaz vltra dictas idulgētias quo/
tidianas. Sequunt̃ xſus de aſſūptōe brē xgis
Ad ſummū regina thronum deſcē in altū
Angelicis prelata choꝝis cui ferē ⁊ ipſe
Filius occurrens matrem ſuper ethera ponit.

5 **Q**uinta eccleſia pncipalis ad ſanctū Lau/
rentiū extra muros i via Tyburtina in
agro Veiano: in q̃ ſunt omni die. xlviii.
anni indulgentiaz ⁊ tot quadragene: ⁊ remiſ/
ſio tertie partis omniū peccatorꝝ. Item ibidem
eſt lapis ſuper quē beatus Laurentius poſitus
fuit poſtq; aſſatus ⁊ mortuus fuit. Itē in feſti/
uitatibus ſanctorꝝ Stephani prothomartyr et
Laurentij martyris quorꝝ corpora ibideꝝ requi/
eſcunt: ⁊ per octauas eorundē: ac in ſtationib⁹
eiꝯdē eccleſie ſunt. c. anni indulgentiarū et tot
quadragene: ⁊ remiſſio tertie partis oīm pecca

torum ab antiquo concessa. Sed felix recordatio-
nis Calixtus tertius pontifex maximus concessit
sit omnibus utriusque sexus christifidelibus dictam ec-
clesiam deuote visitantibus in singulis festiuitati-
bus et stationibus eiusdem ecclesie antedictis ple-
nariam remissionem omnium peccatorum. Item si quis
intrauerit dictam ecclesiam per annum omni quar-
ta feria liberat animam a purgatorio. Item si quis
intrauerit per ianuam stantem in australi parte ec-
clesie de una cruce ad aliam plenarie confessus et con-
tritus habet remissionem omnium peccatorum.

Sexta ecclesia principalis est ad sanctos Fa-
bianum et Sebastianum: in qua sunt omni die
xlviii. anni indulgentiarum et tot quadrage-
ne: et cum hoc remissio tertie partis omnium pec-
catorum. Item in eadem ecclesia sunt omni die
mille anni indulgentiarum data a Pelagio papa.
Item in eadem ecclesia ad cathecumbas ubi ppe-
sunt tante indulgentie quantae sunt in ecclesiis
apostolorum Petri et Pauli: quia ibi corpora eorum iacuerunt
abscondita longo tempore in quodam fonte existente
in dicta ecclesia supra quem est quoddam altare.
Item Silvester Gregorius Donorius Pelagius

Nicola? ⁊ Johānes summi pōtīfices pceſſerunt
⁊ quilibz eoz cōceſſit mille annos indulgētiar
quocūqz tpe anni deuote viſitabūt dictā ecclīaz
abſqꝫ peccatis mortalibz cā deuotōis orationis
aut peregrinatiōis. Item in dicta eccleſia ſacet
corpus beati Sebaſtiani martyris. Itē corpus
ſabiani pape ⁊ martyris. Itē corpus beati Ste
phani pape ⁊ martyri. Itē corpꝫ ſcē Lucie virgi
nis que corpus ſancti Sebaſtiani in dicto loco
ſepe liuit: ⁊ hanc eccleſiā ad ipſiꝫ ſancti Sebaſti
ani honore ꝑſtruit. ⁊ xviii. ſūmi pōtīfices mar
tyres: quoz quilibz dedit ſuā indulgētiā: ⁊ in
dicta eccleſia requieſcūt. Et multe alie indulgē
tis ſunt in ꝑdicta ecclīa q̄ numerari nō poſſunt
ꝑpter innumerabilia corpora ſanctorꝫ ibidē re
quieſcentiū. Item in cimiterio calicti eſt plena

ria remiſſio omnium peccatorꝫ.
Sextima eccleſia ꝑncipalis eſt ad ſanctaz
crucē in hieruſalē in qua ſunt omni die
xlviij. anni indulgētiar ⁊ tot quadragene: ⁊ re
miſſio tertie partis oīm peccatorꝫ. Itē in ſūmo
altari requieſcūt corꝫ ſcōꝝ Anaſtaſij ⁊ Ceſarij
Itē eandē eccleſiā que vocatꝫ ad ſanctā crucem

in hierusalē edificauit Cōstantinus filius Con-
stantini magni impatoris in honorē sancte cru-
cis ad pces sancte Helene: ⁊ scūs Siluester pa-
pa psecrauit eā: ⁊ sūt omī die dñica. ccc. anni in-
dulgētiaz ⁊ tot q̄dragene ⁊ remissio tertie par-
tis oīm peccatorū. Itē he sunt reliquie eiusdē ec-
clesie. Primo duo cīphī: vnus qui fuit plen⁹ de
sanguine xpī: alter xō qui fuit plenus lacte bte
Marie virginis. Itē sponsia in qua iudei por-
reuerūt xpo fel ⁊ acetū. Itē de ligno scē crucis.
Itē. ij. spine de corona xpī. Item vnus clau⁹ cui⁹
quo fuit affixus in cruce. Itē de ligno crucis la-
tronis pendētis ad dextrā xpī qui fuit uersus
ad xpm. Itē i capella q̄ vocat̃ hierusalē vbi mu-
lieres nō intrāt nisi semel in anno. s. in die dedi-
catōis eiusdē: que celebrat̃ in vigilia sancti Be-
nedicti abbatis in mense Martij ⁊ est plenaria
remissio omniū peccatorū.

¶ Expliciūt indulgentie septē ecclesiarū pncipa-
lium vrbis Rome cū reliquijs suis.

¶ Sequunt̃ alie ecclesie vrbis Rome.

Et sequuntur alie ecclesie apud Rome

Ad sanctā Mariam transtiberim. hic lo-
 cus ubi nunc illa venerabilis ecclesia est
 olim taberna meritoria regionis transty-
 berim appellabatur: in qua Romani milites qui
 amplius militare non poterant vite sue subsidia
 percipiebant: et appellabant meritoria: quia pro bene
 meritis eorum et sportularis pecunia donabantur in
 atrio. Cuius hi versus scripti erant.
 Roma vetus veteres cum te rexere quiritēs
 Nec bonus imunis nec malus ullus erat
 Defunctis patribus successit prava iuventus
 Quorum consilio precipitata ruīs.
 Ex hac taberna meritoria videlicet ubi ille due fe-
 nestrelle ferree cancellate apud choros sunt posite
 tunc quo dominus noster Iesus christus de virgine nasci di-
 gnatus est: fons olei de terra exiit ac per totum
 illum diem ac noctem largissimo riuo usque ad tyberim
 defluxit: significans vocationem christi et baptismum
 atque doctrinam eius qua omnes gentes imbueret
 ad credendum per baptismum. Quod miraculum atten-
 dens sanctissimus presul Calixtus natione roma-
 nus sicut erat iam ab antiquo tempore famatum in
 eodem loco unde oleum fluxerat: procedite quoque te-

Fons olei.

porē cū aliquātulū cessaret psecutio a r̄p̄fidelis/
b⁹ eadē ecclia credit̄ nouis fabric' āpliata quā
Gregori⁹ paga. iij. ob reuerentiā beate ḡginis
7 bti Calixti mart̄p̄is pene a fundamētis diru
ptā nouis fabricis cū tecto cōstruxit ac totā de
p̄inxit. Sunt etiam sepulta ibi corp a sanctorū vi
delz Calixti pape Innocētij pape fundatores ec
clesie 7 Julij pape. sc̄i Quirini ep̄s est in octa
ua die assumptōis b̄tē ḡginis in augusto Sta
tio 7 pdonātia. Jam puerū iam summū p̄ post
tpa natū. Accipimus genitū tibi quem nos esse
coeuū. Credim⁹ hircorū olei scaturire liquamīa
tyb̄rim. Hinc oleū fluxit cum xp̄s virgine luxit.
Dic 7 donat̄ venia quocunq; rogatur.

2 **A**d sc̄m Crisogonū in pfata regione trans
tyberī. In ista ecclesia p̄noīati sc̄i Criso
goni sūt he reliqe. Brachiū sc̄i Jacobi
scapula sc̄i Andree apli: 7 caput p̄fati sc̄i Cris
logoni: sunt ibi indulgētie. Hic sedes ē cardina

lis 7 titul⁹. Statio. xxxij. quadragesime
3 **A**d sanctā Ceciliā virginē. etiā est ista ec
clesia p̄noīate Cecilię virginis in regiōe
trans tyberiz situata: ibi requiescit corp⁹ sancte

Cecilie: simul etiā corpa scōz videlicet **Liburni**
Valeriani **Lucij** pape pmi ⁊ **Marimiani** sub al
 tari chori requiescūt. Sūt in eadē ecclia alie re
 liquie plures. Fuerūt in p̄acta ecclia oliz edes
 scē **Cecilie** ⁊ habitacula quas scūs **Pascal**is pa
 pa p̄secrauit ⁊ ad honorez oīpotentis dei eiūsq
 genitricē gloriose: sanctorū ap̄loz **Petri** ⁊ **Pauli**
 beate **Agathe** ⁊ **Cecilie** Anno incarnatiōis dñi
 ce. ccc. Indiction. xv. ecclesiā dedicauit sicut ple
 nius in ep̄ali libro legitur.

A D sc̄m Bartholomeū in insula. In ista
 ecclia est corp⁹ sc̄i **Bartholomei** supra al
 tare mai⁹ i tabernaculo. Est etiā ibi cor
 pus sc̄i **Paulini** sc̄i **Alberti** sc̄i **marcelli** ⁊ sc̄i **Superati**. Sunt ibi plures reliquie que cū suprad
 ctis in die sc̄i **Bartholomei** ap̄li et in dñica pal
 maz ostendunt. Est vnus fons ante altare ma
 ius in choro in quo inuenta sunt corpa sanctorū
 scilz sancti **Paulini** ⁊ **Superati**. apud istū sunt
 cc. anni indulgentiar.

A D sanctū Johānez in insula ex opposito
 ecclesie sancti **Bartholomei**. Hic est. vnū
 claustrū mulierū ibi est vna capella b̄e **Marie**

in insula

virginis versus aquas tyberis q̄ apud molēdi
nos appellat. Dicit q̄ quodā tēpore tybris cre
uit vt lampades ardentes ante imaginē fuerūt
extincte: nec visa erat aliqua lesio imagini per
aquam facta.

Ad sanctum Nicolaū in carcere Tuliani
in regione ripe: hic sunt iste reliqe. rna
costa sancti Marthei apli et euangeliste. manna
sancti Nicolai. brachium sancti Alexij. Statio
quinta dñica in quadragesima.

Ad sanctā Mariam in porticu in regione
ripe. Hic est vnus lapis pretiosus zaphi
rus in quo imago dei ⁊ brē Marie virginis mi
raculose est impressa tēporibus Iohannis pape
primi: ⁊ Iustini pprii filij Iustiniani augusti ⁊
Theodorici regis Gothorū heretici Italiaz op
pimentis: fuit in vrbē matrona potentissima
Siniaci cōsulis ⁊ Patricij filia nomine Galla:
inter Romanos diuitijs et generositate p̄cipua
patriciatus dignitate sublimis cognomiata pa
tricia moribus ⁊ vita brā. sic enī t̄p'alibus v̄sa ē
bonis vt legē dñi nō desereret: ⁊ a diuīs nulla
tenus declinaret: ⁊ qz xp̄o sedula fuisse curauit

fusq; in se creatoris imaginē ⁊ similitudinē prudē-
 ti circūspectiōe integrā illibatāq; seruauit: xpi
 ⁊ bte Marie imaginem per manus sanctorū an-
 gelorū in suo palatio suscipere meruit. Quadam
 enī die dum familia circūsedente pranderet sus-
 pra propinatoriū p̄dicta omnipotētis dei bene-
 dicte Marie m̄ris filij imago nimio fulgore ap-
 paruīt: cuius imensa luce ppinator verberatus
 ante dñam rediit: ⁊ qđ acciderat territus nunti-
 auit: mox Galla surgens a mēsa venit ad locū
 ⁊ lucē qđ vidit: sed imaginē decoram videre nō
 potuit. Habito igit̃ consilio multorū procerū co-
 mitata cōcursu ad Lateranense palatiū festina-
 uit: ⁊ pontifici lucis apparitiōē religiosa gra-
 uitate narrauit: pijs lachrymis postulās ⁊ ma-
 gnis precibus vt ad ancillā dñi ipse dñs digna-
 ret̃ venire: deo dante reuelante rem nouam ple-
 nius cogitaturus. cuius sanctis precibus vene-
 rabilis pontifex acquiescens cū ep̄is ⁊ cardina-
 libus ⁊ maiorib⁹ ciuitatis ad Galle palatiū ve-
 nit: ⁊ ad locū accedens expansis brachijs ⁊ ocu-
 lis leuat̃ in celū deuotissime intra lucē orauit:
 Cūq; adhuc venerabil' pater papa orōni insiste-

ret iter brachia sacratissimā suscepit imaginē ⁊
eā adorandā circūstanti multitudinī cū lachry-
mis timoris ⁊ gaudi; demonstravit: ⁊ quō btūs
Gregori⁹ viy. psecrauit istā ecclesiā que ante fu-
it palatiū pnoiate Salle patritia ⁊ de vita eius
dē legi in certis alijs legēdis.

8 **A**d scā Georgiū. In ista ecclesia sunt iste
reliquie. de lacte beate Marie xginis et
dei: vestimētis ei⁹: verillū: lancea: ⁊ caput
scī Georgij. qd pnoiatū scī Georgij caput est re-
pertū in vna capsula lris aureis: significātes illd
esse per sanctissimū p̄sulē zachariā papā primū
⁊ deduci fecit regiōz ad velū aureū in venerabi-
lē istā diaconiā cū magna solēnitate: vbi in ho-
nore suo psecrata est illa ecclesia pnoiatā. ⁊ plu-
res alie reliquie. Statio ⁊ titulus ē cardinalis.
Claudi⁹ tyberius describens pugnatores ciues
Romanos ⁊ inuenit series decies centena milia
vcccc. ⁊ xl. milia. qd adhuc reperit scriptuz ante

9 **A**pnoiatāz ecclesiā subtrus portugali.
Ad scā Anastasiā Ecclesia ista est xpus
palatiū mai⁹ cōstructa ex opposito ecclie
sancti Georgij: sunt etiā reliquie. statio ⁊ titulus

palatiū mai⁹.

lucra
uental
21/2
lus Cardinalis.

Hiscam Mariā que ecclesia dicit Scolagrega infra montē Augustini ante pnoīataz ecclesiā positus est vn⁹ lapis rotūdus ad dispositionē faciei ⁊ vult⁹ qui dicebat bucca veritatis ad quē hoīes se expurgauerūt: virtutē suā p vnā mulierē pdidit. fuit etiā scola sci Augustini.

His sanctā Sabinā ista venerabilis ecclesia vocat ad sanctā Sabinā de vībe in monte Augustino: quā miro opere p̄sbyter vrbis Petr⁹ illiric⁹ sub papa Celestino: sicut p̄ in lris aureis scriptis in pte posteriori ecclie sup̄ portā cūpressinā. In isto loco fuit sedes ap̄lica sicut demonstrat structura palatij: ī quo residēs papa Honorij. iij. cū curia sua Anno dñi. M. cc. xvi. ordinē predicatorū quē scūs Dominic⁹ a p̄decessore suo papa Innocētio in concilio lateranēsi impetrauerat auctē ap̄lica p̄firmavit: ⁊ hāc ecclesiā brō Dñico ob spālez familiaritatē ⁊ magne deuotōis affectū quē erga eū habuit inhabitandū cū fratribus suis cōcessit. Cui⁹ etiā ob perpetuā rei memoriā calix papalis cūz patena ⁊ corporali ⁊ altari ⁊ capelle ap̄lice de alabaistro in

isto loco reſeruant̃. hic ſunt ſepulta corpa ſctōꝝ
 vꝝ ſcē Sabine ſcī Theodoꝝ ſcī Alexādrī pape.
 Nota aduētīnū p̃mā regiōꝝ fuiſſe vꝝbis. Hic eſt
 vn⁹ lapis niger ſuſpēſus de quo iſti xꝝsus hñt̃.

lap. p.

Credidit orantem iacto contundere ſaro
 Hic ſanctū Dominicū hoſtis verſuto ad ipſum
 Marmoris illeſi cōfracta monſtrat in euū
 Hiſqꝫ fidem prebet ſuſpenſus ⁊ iſte molaris
 Sunt qꝫplures reliquie notabiles ⁊ ſcripte : Et

Statio in die cinerum.

12

A De ſcī Alexiū. in eodē mōte Auētino eſt
 eccleſia que fuit ante domus p̃ris ſancti
 Alexiꝝ. hic eſt locus ⁊ gradus vbi p̃dictus ſctus
 Alexius p̃ri incognitus. xvij. annos p̃niam egit
 vſqꝫ ad annū incarnatōis dñice. cccviii. ſuū tra
 didit in manus ſpiritū. In iſto loco ſunt indul
 gētie omī die. c. annoz ⁊ totidē quadragene. de
 vita ⁊ morte legiꝝ plen⁹ in legēda ſua. hic oſtē
 diꝝ in vno tabernaculo vna imago b̃tē xꝝginis
 circa quā ponunt̃ illa inſcripta. Hec eſt illa
 imago digna beate Marię ſemp virgis quondā
 exiſtēs in eccleſia eiꝝdē b̃tē Marię virginis in
 ciuitate Edessa ; vbi beatus Alexius peregrin⁹

degebat: et coram qua semper volebat orare nec
 permittebat. Unde ipsa beatissima imago bis
 miraculose locuta dicit custodi ecclesie: fac intro-
 ire hominem dei idest Alexium qui sedet foras in
 ostio qui dignus est regno celorum. Sub altari ma-
 iori in choro sanctorum Bonifacii martyris et Alex-
 ii confessoris gloriosa corpora: ut bulla Honorii
 iij pape patens demonstrat. hec non Hermetis
 martyris: et aliorum sanctorum reliquie sunt quorum
 meritis et intercessionibus ab omnibus malis et

A morbo epidemie liberemur.
Sancta Prisca ex opposito ecclesie sani-
 tate Sabine in monte Auentino prima.

13

Ubi ab Euandro sacrata est herculis ara

*Ara
herculis.*

Urbis romane prima superstitio post

Ubi structura tot veterum templa pudenda deum

Montis auentini nunc facta est gloria maior

Unius veri religione dei

Precipue tamen ob Prisce nobile templum

Quod priscum merito par sibi nomen habet.

Nam Petrus id coluit populos dum sepe doceret

Dum faceret magno sacreque sepe deo

Dum quos facinororum fontis deceperat error

Hic melius sacra purificaret aqua
Quod demū multis sese voluentibus annis
Corruit haud vlla subueniente manu
Sūmus ac antistes Calirtus tertius ipsum
Extulit omne eius restituitq; decus
Cui simul eterne tribuit dona ampla salutis
Ipsius ne qua parte careret ope.

17

AD sanctū Sabbā: hic est vna fontana cō
ducta in ecclesia cui⁹ aquā hoīes possūt
gustare seu bibere. Et ex ista aqua scā cu
rabant⁹ ⁊ marie a fluxu sanguīs: qđ sepe claruit
miraculis. Et est in ista fontana scā de scapula
rio sancti abbatis ⁊ cōfessoris Sabbe. Estq; ibi
vna abbatia ordinis scī Benedicti. Itē possunt
videri in isto loco corpora Liti ⁊ Vespasiani: ad
quorū sepulchrū scribunt⁹ isti sequentes versus.
Conditur hoc tumulo Litus cū Vespasiano
Patre felici sed eminent prospera Liti
Hierusalē premēs dñi emulos fremens
Aper de filia ferus singularis in hostes
Expurgat vineā sabaoth sternendo laborem
Reddit ⁊ congruā vindictā populo nequā.

tres
fontes.

Ad sc̃m̃ Anastasiū ibi ad tres fontes. In
ista ecclesia ⁊ monasterio habet in eodē
loco in choro vna bulla scripta q̃ sic inci-
pit: Anno milleno bisq; cēteno p̃rio. Quarto no-
nas quo x̃ps venit mūdū redemit. Actu diuino
kalē. aprilis. Honorius felix monos dia sacer
hāc aulā p̃secrauit papaq; dicauit diuīs Ac ter
septē cardiales collaterales. Iñt fuerūt ad mar-
tyr̃ dei honorē. Et tūc astiterūt ⁊c. Est hic colū
na sup̃ qua beatus Paulus ap̃ls decollatus est
In capella ad tres fontes hic loc⁹ martyrij san-

colana.

cti Pauli ap̃li est.

capella

Ad beatā virgīnē scala celi. hic est secūda
capella fūdata in toto mūdo ad honorez
beate virginis Marie. Et vocat̃ scala celi super
quā bt̃s Bernard⁹ meruit videre scalā erectā
vsq; ad celū: In qua quicūq; celebrāt ac celebra-
ri faciūt p̃ aiabus existētib⁹ in purgatorio me-
ritis eiūsdē bt̃e virginis dicte aīe cito liberant̃
⁊ quicquid ibi deuote petīt sine dubio impetra-
tur. ⁊ sunt ibi plures indulgētie: vt patet in ta-
bula indulgētiar. Itē sunt ibi recōdita ossa de
cem milium martyrum. *⁊ fin. sub hāc.*

AD scāz Mariā annūtiatā. Itē anno. M.
cc. pōtificat⁹ dñi Honorij pape. iij. anno
v. indictiōe. viij. mēis augusti die. ix. de
dicata est hec ecclesia in honore brē Marie xgi
nis ⁊ oīm scōz per manus venerabiliū Auagni
ni ⁊ Johānis sanguini epōz assistētibus Johā
ne villa magne Johāne sancte Marie de rusil
le. Sūt etiā ibi in altari certe ⁊ scripte reliquie
per manus supradictoz recondite: quaz nomi
na ponunt in vna tabula apud altare. Itē sciē
dū q̄ ibi vbi ista crux est in medio dicte ⁊ sancti
Sebastiani ecclesie posita sunt captiuati isti. r.
milia martyrum ⁊ militum.

*pāna capella
i. pāna apud
i. ista ad pāna
de b. asfā*

Omine quo vadis: in isto loco qñ ange
lus dei beatus Petrum eripuit de manu
Aeronis: Saluator ei obuians: cui Petrus ait:
Dñe quo vadis. ⁊ respondens vado Romā ite
rum crucifigi.

AD scām Johāne ante portā latinā. ista ec
clesia est pstructa apud istā portā q̄ dice
bāt porta latina: ibi adhuc est locus vbi missus
est scūs Johānes i oleo seruētissimo: sunt mul
te indulgētie ibi. Estq; statio in quadragesima

Et i. itine in Latinā.

in fustis latera qd in ad Sebastianum

Ad sc̃m Sirtū ante portā Ep̃iam est clau- 20
strū mulier in strata vbi itur ad sanctus
Sebastianū. Statio in quadragesima et
est titulus Cardinalis.

Ad sc̃m Balbinā ista ecclesia dicit̃ etia 21
ad sc̃m saluatorē: cuius imago ostendit
supra sumū altare in choro vbi sunt sepulta. vij.
corpa sanctorū videlicet sancta Sabina: sanctus
Quirinus: et iste due virgines quib⁹ ista preno-
minata imago apparuit. Est etiam ibi statio in
quadragesima et titulus cardinalis. Istā eccle-
siā cōsecrauit sanctus Gregorius: et cōcessit se-
prem annos indulgentiarū.

Ad sc̃m Gregoriū est vna abbatia. Gre- 22
gorius ep̃s seruus seruorū dei: sicut conti-
net̃ in priuilegio. qui anno secūdo sui p̃sulatus
et. Collecta cardialium ep̃orū et ceterorū Romane
ecclesie multitudine ecclesiā istā quā ad hono-
rē sc̃i Andree apli in dioscauri construxerat in
qua rudimenta et sc̃titatis suscepit incremēta
eo qd detulit put ei⁹ aīa desiderabat cōsecrauit.
Quā ecclesiā etiā plenarie dotaui et priuilegijs
ap̃licis premuniuit. cōsecratione vero perfecta

flexis ad terrā genub⁹ se deo humilī supplicati-
one pſternēs p̄ces fundit ad dñm dicens: Dñe
Jesu xp̄e fili dei viui qui dixisti apl̄is: ⁊ p̄ ap̄los
vniuersis fidelib⁹ xp̄ianis quodcumq; petieritis
p̄rem in noīe meo dabit vobis: peto ab oīpoten-
tia maiestatis tue quaten⁹ quicūq; deinceps in
hui⁹ ecclesie circuitu elegerit sepulturā: dūmo-
do fidē xp̄ianā teneat īperpetuū eterne dānati-
onis nō sit incendijs m̄ācipandus: s; ad eterne
vitę gaudia sublimādus. Oīone vero completa
apparuit angel⁹ dñi dicēs: Gregori exaudita ē
oratio tua. Hic est brachiū br̄i Gregorij pape p̄-

23
Ami. ⁊ crus sancti Panthaleonis.
De sc̄m Johanne et Paulū in celiomonte
hic requiescūt corpa sanctorū Johānis et
Pauli. Circa loca sc̄tā ponit̄ vna bulla sculpra
que dicit de reconditione istorū sc̄orū p̄noīatorū.
Presbyter ecclesie romane vite Johannes
hic animi voto dona vouendo dedit
Martyribus xp̄i Paulo pariterq; Johanni
passio quo sedem contulit esse pares.
Statio titulus Cardinalis.

Ad sc̃m Stephanū in celiomōte est eccles-
 sia structure rotūde. ecclesiā hanc p̃tho-
 martyr? Stephani diu ante collapsā Nic-
 colaus quint⁹ pontifex maximus ex integro re-
 staurauit: ibi sunt fr̃es ordinis sancti Pauli p̃ri-
 mi heremite. de cuius vita ⁊ obitu hec infrasc̃ri-
 pta metra potes legere.
 Obitus ⁊ vite p̃imi tempus heremite
 Ut breuiter hec inspice metra solerte
 Anno centesimo ⁊ septuagesimo p̃imo
 Post incarnatum xp̃m de virgine natum
 Lebalde genitus: Paulus heremita p̃imus
 Hic sextumdecimū cum peruenisset ad annum
 Mundum reliquit heremiq; secreta petiuit
 Cui ter denis cum septem insuper annis
 Palma dedit victū corporis pariter ⁊ amictū
 Celitus hinc manna pastus annis sexaginta
 Domino mittente quotidie coruoq; ferente
 Post hoc ducentos octuaginta sex quoq; annis
 Patris eterni filij de virgine nati
 Anno centesimo decimoq; vite sue terno
 Paulus de mundo chorus septē letabundo
 Ciuium sanctorū obiit ad regna celoz.

Anno xpo dñi. M. ccl. translāt de Cōstātinopo
li i Venetias. Anno M. cclxxxj. translāt est de
Venetijs ad vngariā. Statio. titul⁹ cardinalis.

sta.
h.

25 **A**d scām Mariā in nauicula in eod̄ celio
mōte s̄ dicto. hic ponit vna nauis lapī
dea in signū miraculi ante introitum ec

26 **A**clesie. Statio in. xl. ⁊ titul⁹ cardialis est.
Ad scām Mariā imperatricē. hic est ima
go btē virginis que etiā allocuta est bea
to Celestio pape dicēdo: quare āplius non salu
tes me: cū semp̄ imaginē meā p̄tereūdo salutes.
scūs Celestin⁹ geniculando orauit ⁊ petiuit ve
nīā corā p̄noīata imaginē ⁊ p̄cessit post hoc oīb⁹
geniculādo orātib⁹ tria p̄r n̄r ⁊ tot Ave maria
bona intētiōe ⁊ pposito bono totiēs quotiēs fe
cerint. xv. annos indulgentiar.

27 **A**d scām Petrū ⁊ Marcellinū anno natiui
tatis dñi. M. cclxvi. Indictione. xliij. die
x. mēsis aprilis Alexāder papa p̄secrauit hāc ec
clesiā scōz Petri ⁊ Marcellini ⁊ vtrūq; altare: ⁊
reposuit in maiori altari de reliquijs p̄noīatorz
scōz ⁊ plurimoz scōz quoz nomina bene legi
possunt in sculptura apud hostiū ecclesie. Con

cessit ipsi ecclesie a dicta die cōsecrationis vsq;
ad octauā singulis annis indulgentiā triū an-
noꝝ ⁊ triū quadragenarū. Et deinde transtulit
dictā indulgentiā de dicta die in feriā secundā
post dñicā scōam quadagesime : q̄ die addidit
indulgētiā vni⁹ anni ⁊ xl. dieꝝ. Titulus cardī-
nalis. Statio in xl. est.

AD quatuor coronatos btūs Leo. iiii. papa
sub maiori altari recōdēs collocauit cor-
pora scōꝝ martyꝝ Claudij Nicostimi Simphro-
nii ⁊ plurimorū scōꝝ noīa sculpta sunt circa pre-
noīatū altares ⁊ etiā aliorū corpa sanctorū quorū
noīa deo cognita sunt. Itē anno incarnationis
dñi nrī Jesu xpī. M. cxi. indictione. iiii. q̄nta id⁹
Maij dñs papa pascalis. ij. pōtificatus sui an-
no iussit cauare sub altari qđ prius pbustū ⁊ cō-
fractū fuerat : ⁊ inuenit duas conchas : Unam
porphireticam : ⁊ aliā ex cōpromisso. in quibus
erant supradictorū sacra corpora sanctorū. In
tertia vero die iussit vndiq; munire conchas et
desup altare renouare ad memoriā et honorē
scōꝝ ⁊ laudē dñi nrī Jesu xpī. Statio. titulus et
sedes Cardinalis.

Papa femina

29

Ad sc̃m Clementē est claustrū fratrum ordi
nis sancti Ambrosij. Sub altari maiori
requiescit corp⁹ sanctissimi Clemētis pa
pe ⁊ martyri: qđ trāslatū fuit de ciuitate Cersor
na trāspontū maris in hanc urbē per xpianissimū
⁊ clemtissimū Justinianū impatorē: ⁊ h mul
toꝝ alioꝝ sc̃toꝝ sunt reliquie ⁊ mltē indulgētie
ꝓcesse: ꝓ sūmos pontifices: maxime per sc̃issimū
Gelasiū papā quotidie illuc veniētib⁹. xl. ānoꝝ
⁊ totidē qđragenas veniā suoz indulsit pecca
minū de gĩa spāli: ⁊ in. xl. duplicant. Itē felici
recordatiōis dñs Alexāder papa. iij. ad honore
sc̃i Ignatii martyris cui⁹ corp⁹ in p̃noiato alta
ri requiescit: per suū priuilegiū ꝓcessit ⁊ largit⁹
est tertiā partē oīm ꝓctoꝝ. Statio titul⁹ Card
nalis. Item habet in serie pontificū romanoꝝ
qđ Johānes theotonic⁹ post Leonē sedit annis
ij. mētib⁹. v. diebus. iij. vacauit sedes mēse vno
vt asserit⁹ sc̃ia fuit: ⁊ iuuēili hitu ab amasio suo
Athenis ducta in diuersis sc̃ijs tantū ꝓfecit vt
rome tandē legeret triēniū: et magnos magros
discipulos hiet: nec aliq⁹ sibi par ibidē inuenire
tur. magne itaq⁹ sc̃ie ⁊ opiniōis existēs in papā

NB

Femina.

Ma.
h.

concorditer eligit: s; in papatu per familiarē imp-
 gnat: vix tēpus part? ignorās: de scō Petro in
 lateranū tendēs angustiatā pepit in tē coliseū et
 scm̄ Clemen. et ibidē vt dī mortua fuit. hāc vias
 qñ papa obliquat dī a plerisq; q; ppter detesta-
 tiōz facti hoc fiat. nec ponit in cathalogo pōti-
 ficū ppter mliez sexū qñtū ad hāc difformitatē.

A D scām Mariā nouā. ista ecclia cōtigua
 tēplo qd dī eternitatē. In natiuitate xpī
 multa miracula apparuerūt. tēplū pacis
 rome pstructū: vt dicit Innocētius. iij. ppter pa-
 cē que. xij. ānis rome fuit: qd appollo rome con-
 sultus rñdit nō casuz donec virgo pareret: fun-
 ditus ea nocte corruit. Itē in dicta ecclia ē vna
 imago btē xginis i vno tabernaculo quā btūs
 Lucas. iij. discipul? xpī depixit in Troade gre-
 cie quā angel? de frāgapanis secū romā otulit
 in supradictā eccliaz q tpe l' Honorij. iij. rota per
 incēdia cōsupta dispositōi istius imaginis nulla
 lesio scā fuit. Sūt in pnoīata ecclia reliquie vir-
 delz de fragmētis qñ dñs nr̄ Iesus xps cibauit
 v. milia hoim de. v. panib? ordeaceis. Sunt ibi
 infra altare in choro sepulta corpa scōz sancti

Aemēsij Tribuni p̄is sc̄i Iustini sc̄i Simpho-
niani sc̄i Oliphi sc̄i Erēperi sc̄e Lucille: ⁊ m̄lte
reliqe adducte de cimiterio sc̄i Calixti. / Est ibi
sepulta q̄daz dñia romana nobilis noīe Frācis-
ca deo deuota cui⁹ sepultura ē cācellata ferro ⁊
deaurata que vsq; hec non est canonizata: ⁊ no-
men eius in libro vite. Titulus cardinalis.

*pg capro
lud. 31.
Dua para.*
AD sc̄m Cosmā ⁊ Damianū. In ista eccl̄ia
ponunt̄ infrascripta metra arte musai-
ca superius in pariete.

Aula dei clavis radiat speciosa metalli
In qua plus fidei lux pretiosa micat
Martyribus medicis populo spes certa salutis
Venit ⁊ ex sacro creuit honore locus
Obtulit hec dño felix antistes dignum
Munus ⁊ etherea viuat in arce poli.
Quicūq; visitauerit istā venerabilē scōꝝ marti-
rū Cosme ⁊ Damiani eccl̄iaz h3 oī die. M. annos
de indulgētia posita a Grego. papa p̄mo: et ipse
btūs Greg. cōsecrauit altare maius istius eccle-
sie: ⁊ posuit sub illo altari corpa scōꝝ martyrum
Cosme ⁊ Damiani ⁊ plurimoz corpa scōꝝ quoz
noīa habent̄ in vna tabula circa p̄dictū altare.

AD scām Mariā libera nos a penis inferni: scūs Siluester roman⁹ pōtifer a quo Cōstātin⁹ impator a lepra liberat⁹ ⁊ baptizat⁹: ꝑsecrauit hūc locū qui capella bñe xgīs vocat⁹ libera nos a penis inferni: ad quē locum oībus ⁊ singulis veniētib⁹ ⁊ elemosynā largiētib⁹ vere penitētib⁹ ⁊ ꝑfessis. xi. milia annor⁹ de indulgētia ꝑcessit. ibiq; draconē ligatū subtus terrā ꝑ. c. ⁊. l. passus. c⁹ flulat⁹ ⁊ fremit⁹ ꝑ astātes sepe ⁊ sepi⁹ audiunt⁹ posuit ⁊ locauit

AD scāz Mariā de ꝑsolatiōe est imago bñe Marie xginis q̄ multa fecit miracula: et est in eadē ecclīa plenaria remissio oīm ꝑctōrū in die dñica scā mēsis Junij a ꝑmīs vespīs vsq; ad scōas vespas a papa Sixto. iiii. cōcessas.

AD scāz Mariā de grā. hic est vnū hospitale vbi quotidie sūt elemosyne ifirmis ⁊ egrotātibus per societate romanor⁹.

AD carceres beati Petri apli retro Capitolii. In hac venerabili ecclesia cōcessa est a sūmis pōtificibus vere penitētibus ⁊ cōfessis visitātibus dictā ecclesiā ac largiētib⁹ suas elemosynas quotidie tertie partis re-

missio oīm peccator: 7. cc. annor indulgētiar.
Necnō voluerūt dētī sūmi pōtīfices dictā indul
gētiā in dieb⁹ festiuis duplicari. Itē in dictā ec
clesia ē fons q miraculose apparuit qñ brī aplī
Petr⁹ 7 Paulus stabāt in dicto loco incarcerationi
ti. de cui⁹ font⁹ aqua baptizati sunt p manus di
ctor aploz scūs processus 7 scūs Martinian⁹:
q custodiebāt ī carcere dcōs aplos. corpa xō di
ctor martyr sepulta sunt in dicta ecclesia.

35 **A**d scm̄ Adrianū retro capitolū 7 ppe/ an
no dñi. M. cccvii. pontifi. dñi Gregorij
pape āno pñio indictione pñia mēse Janu/
arij die. xviij. inuēta sunt corpa btōz martyrum
Marij 7 Marthe: 7 reliqe scī Adriani sub maio
ri altari: 7 corpa scōz triū pueroz in absidie su
pra colūna recōdita per magr̄m Pelagium ep̄m
albīneñ 7 dñm Stephanū eiusdē ecclie dyaconū
cardinalē cū cleric⁹ ipsius ecclesie: videlz p̄sbyte
ro Bartholomeo: pb̄io Paulo dyacono romano
noīa plurimoz ep̄oz subdyaconoz 7 clericoz et
reliquiaz patēt in vna sculptura in choro istī⁹
ecclie. Itē ad supplicationē dicti dñi Stephani
cardinalis pb̄i Pauli 7 Oliuerij dñs Gregori⁹

fr. papa hanc ecclesiā dedicauit. Actū die mense

indictione vbi supra.

Ad sc̄m Marcū in regiōe pīnee sunt mltre
venerabiles reliquie q̄ festiuis dieb? po-
nunt sup altare ī vna capsula quaz noīa patēt
ī vna cedula circa ip̄az capsulā vt vnusq̄sq; de-
uot? legere possit. Quā ecclesiā paulus pa. ii. a
fundam̄to renouauit: maximisq; indulgētis eā
dotauit: v3 oēs ⁊ singuli qui eandē ecclesiā ī oc-
taua sc̄ssimi corporis dñi nr̄i Jesu xp̄i: ⁊ in Epi-
phania dñi a p̄mis vesp̄is vsq; ad sc̄das vesp̄as
inclusiue. Etiā qui a feria sc̄da maior? ebdoma-
de sc̄e nūcupate prime secutura vsq; ad feriam
tertiā resurrectōis dñice īmediate sequēt? trib?
ptinuis: aut interpellat? dieb? saltē semel in die
psonaliter ⁊ deuote visitauerit annuatim: ⁊ pro
sp̄ualibus ac tpalibus ipsius ecclesie ornamētis
hmōi man? pōnererit adiutrices: oīm suoz pec-
catoz plenariā remissioz ⁊ īdulgētīā psequāt?.

Ad sc̄os ap̄los in regiōe colūne. hec est ve-
nerabilis ecclia in honore. xij. ap̄loz p̄m̄o
mo a Cōstantino fundata: ⁊ postmodū
ab heretic? fuit destructa. Pelagius ⁊ Johānes

31

38

summi pontifices eā in gradū pristinū restaurātes
 multorū scōrū corpibus ac indulgentiis orna-
 rūt: corpib⁹ apłorū philippi ⁊ Jacobi iunior⁹ in
 altari maiori recōditis in dextera pte Eugenie
 Agnis ⁊ aliorū martirū corpa. In sinistra xpo cor-
 p⁹ Sabini martyris: colobiū brī Thome apli: al-
 taria sacra fuāt pedē philippi: brachiū scī Jaco-
 bi ⁊ zebedei: costā Laurēti: spatulā ⁊ brachiū scī
 Blasij. brōrū apłorū martyrū supraposita fenestra
 repōit seipm in .vi. feria. iiii. tēporū ⁊ .v. feria dñi-
 ca in albis ac in dñica qua cātāt Canite tuba.
 Statio etiā in ea pma kal. maij: ⁊ i supradictorū
 scōrū solēnitatib⁹ remissionib⁹ a pōtificib⁹ Ro-
 manis cōcessis satis dinoscit p̄munita. Statio

Sta.

h.
red

in .xi. Sedes ⁊ titulus Cardinalis.

Ad scām Mariā inuolatā in regione tre-
 gi. in ista ecclesia est oratoriū in quo bea-
 tus Lucas depinxit quatuor imagies virginis
 gloriose: vnā ad sui deuotiōz in eo statu quo be-
 atus Lucas habuit notitiā ipsi⁹ virginis bñdi-
 cte: ideo cū anulo in digito depinxit: que manet
 vsq; in hodiernū diē in dcō oratorio. Et qz mul-
 ta miracula btā virgo in dicta imagine opera-

bat xpiani ad eā cōfluētes ad dictā ecclesiā veniebāt: et reſecti grā: leti ad ppria reuertebant̃. Vocabaſ aut oratoriū ſancti Pauli et Luce.

Ad ſc̃m Marcellū in regione tregi. in iſta eccleſia eſt monaſteriu ſeruoꝝ b̃re ṽrgi nis. Eſt in iſta ecclia vna ſepultura por phiretica: in q̃ recōdita ſūt corpa ſcōꝝ virginu et martyꝝ digne et merite. et brachiū ſc̃i Mathei apli et euāgeliste: que oīa tpe ſāctiſſimi dñi ñri pape Calixti. iij. aplico romano viſa ſunt. Hic ē ſepulta ſancta Felicitas cū. vij. filiis. Statio. ti tulus cardinalis et ſedes eſt. 70

Ad ſc̃m ſilueſtrū i regiōe colūna regereſcūt corpa ſcōꝝ et ſcāꝝ quoz notitia nataliti/ oꝝ p3 in vna ſculptura lōga. Oſtēdiūt in iſta eccleſia caput ſc̃i Johis bap. reliq̃e ſc̃i Laurētij vna pecia de cappa ſc̃i Frāciſci: et plures alie reliquie in die ſc̃i Johis bap. et ſc̃i Silueſtri: quaz oīm noīa in oſtentione reuelant̃. 71

Ad ſc̃m Laurē. i lucia i regiōe cāpi mart̃ āno incar. dñice. Mccxvi. pō. dñi Celeſtini. iij. pape āno ei. vi. indictōe. riiij. menſ maij dedicata fuit hec ecclia p man⁹ eiꝛdē Celeſtini 72

regio cap. Mart

cū quo interfuerūt archiepi Eboracen̄ ac Cerē-
tinen̄ Sipōtin⁹ eps albanen̄. Octavian⁹ ostien-
sis Petr⁹ portuen̄. Johānes Viterbien̄. Nicola-
us simphoroniēn̄ ⁊c. ⁊ tota curia cardinaliū pre-
sidente huic ecclie Cinthio cardinali. facta autē
est hec dedicatio ad honozē dei ⁊ bti Laurentij
martyr⁹ cū deuotiōe totius ppli romani: ⁊ adia-
centiū pplor cū tāta solēnitate ⁊ gloria quanta
hacten⁹ nec recognita nec visa fuit. De sunt reli-
quie q̄ recōdite sunt sub altari maiori. due āpul-
le cū adipe ⁊ sanguie bti Laurentij ⁊ vas plenū
de cremata carne scī Laurētij. gausape quo an-
gelus tersit corp⁹ ei⁹. Craticula sup̄ qua assat⁹
fuit scūs Laurētius. Et corpa beatorū martyru
Alexādri pape Eūeti⁹ Theodoli Seuerie pōtis-
ani Eusebii Vincēti⁹ ⁊ Peregrini Gordiani no-
mina plurimorū sanctorū reliquie in dextra pre-
chori patēt lris sculpiis.

73
Ad scm̄ Triphonē est ecclesia cōtigua ec-
clesie scī Augustini. Estq; statio ibi in q̄
dragesima ⁊ indulgentia.

79
Ad scm̄ Augustinū in regione cāpi martē
est vna ecclesia noua nunc a fundamen

tis pulchre erecta et constructa. hic est sepultura scē
 Monice. estq; caput scē monice et scē Ruffine.
 hic est principalior imago iter oēs quas scūs Lu- *Manna.*
 cas depinxit quā semp quocūq; ierat secū porta-
 vit. Et reperta est in sepultura scī Luce circa ca-
 put ei⁹. Et vocat scā Maria virgo xginū et ma-
 ter oīm. Etia per totā urbē romanā claruit mi-
 raculis tpe Innocentij pape. viij. Anno dñi nrī

Jesu xpī. M. cccc. lxxv.

Ad sanctū Appollinarē requiescūt corpa
 scōz martyz Eustratij Hardarij, Euge-
 nij Questi et Auxentij sub altari maiori. Statio

Ma. r. r. d. in quadragesima. sedes Cardinalis.

Ad sanctā Mariā de populo ad portā flā-
 mineā. illud nomē venit isto mō et ortus

h3 vt p3 ex infrascriptis. Tēpore pape pascalis
 vbi nūc altare maius ē: erat quedā arbor nūcis
 alias arbores in altitudine pcellens: in qua de-
 mones corp⁹ Aeronis custodiētes latitabāt: q
 oēs trāseūtes p portā istā pnoiatam flāmineas
 trucidabāt penit⁹ suffocabāt. Audiēs aurē hoc
 sanctissimus pdictus papa pascalis omni pplo
 indixit ieiuniū. Et cū clero in oratiōe persistēs

Ab. m. p.

*mir
arbor.*

deuote supplicando: vt de⁹ ⁊ b^{ta} Maria xgo di
gnarent^r pplm romanū a tā inhūanissima ⁊ ter
ribili peste liberare: ac cui placerēt qd faciendū
misericordi^e relaxarēt: cui tertia nocte apparuit
b^{ta} xgo his alloquēs verbis dicēs. Pascale sur
ge egredere ad locū q flāminea porta vocat^r in
ita quā nūcis arborē repies alias arbores lōgi
tudine pcedētē: quā p^rcidere facias ⁊ penit⁹ era
dicare: ⁊ in eodē loco meo noīe facias ecclīaz fa
bulari. Qui cū euigilasset statim ad dictū locum
accessit: pgregata multitudīe ppli ac cleri ⁊ p^rla
torū p^rcessionaliter: ⁊ dictā arborē pcepit incidi
atq; radicatus eradicari. Mor vt eradicata exti
tit vbi ipse manib⁹ p^rprijs altare fūdauit: ⁊ post
modū in sui p^rsecratiōe certⁱ reliqis insigniuit:
⁊ misericordi^e indulgētias pmulgauit. In cui⁹
p^rsecratiōe oībus deuote accedētibus ⁊ suas ele
mosynas largiētibus iux^t suarū viriū possibilita
tē: supradict⁹ papa pascalis pcessit a feria sexta
post tertiā dñicā quadragesime vsq; ad octauā
pasce pro quolibz die mille annos ⁊ totidē qua
dragenas ob reuerētiā xginis gloriose. quā Si
xtus papa. iiii. de nouo a fundamēto renouauit

eā p̄ maris indulgētijs dotauit: v3 oēs ⁊ singlī
 qui eandē ecclīaz ī Natiuitatē: purificatiōis: an
 nūtiatōis: visitatōis: ⁊ assūptiōis Marie v̄gis
 festiuitatib⁹ a p̄mis vesp̄is vsq; ad .ij. vesp̄as
 singulis earundē festiuitatū dieb⁹. Et qualibet
 die sabbati singulaz ebdomadaz .xl. plenariam
 oīm suoz pctōz remissionē ⁊ veniā cōsequant̄.

In eadē xō ecclīa sūt q̄plures venerabilissime
 reliqe: quaz noīa nimis longū esset enarrare.

A D scāz Bibianā loc⁹ q̄ vocabat̄ antiquo 2-1
 tpe vsipileati: moderno tpe monasteriū
 scē Bibiane. Itē anno a nat̄itate dñi. M
 Donozi⁹ papa .iiij. vij. anno pōtificat⁹ sui mense
 martij. vi. feria añ dñicaz de passiōe cū magna
 solēnitate ecclēsiā hāc ī honore btē Bibiane vir
 ginis ⁊ martyri⁹ p̄secrauit remissiōm triū ānoz
 ⁊ triū q̄dragenaz a die p̄secrationis quā .iiij. die
 ante ipsaz dñicā de passione statuit celebrandā
 vsq; ad octauā ipsi⁹ ānuatim singulis dieb⁹ ad
 eā deuote veniētib⁹ idulgēdo. in loco isto plāta
 uit scā Bibiana vnā herbā: qua puluerizata ho
 mīes a morbo curant̄ caduco. Quō suscipiend⁹
 est iste puluis ponit̄ in scripti. Fuerūt in isto lo

co sepulta. v. milia corpa scōz martyr absq par
uulis ⁊ mulierib⁹. ⁊ ibidē est indulgētia marīa:
vt in cronicis veraciter enarrat. Sūt ⁊ etiā sex
cētoz milia annoz indulgētiar in festo omniū
sanctor. Statio in quadragesima.

78. **A**d sc̄m Eusebiū est monasteriū: in quo
sunt. vij. M. dccc. ⁊ liij. q̄dragene vere ī
dulentie ꝓcesse oībus visitātib⁹ manus ꝓz
rigētibus. nōiā multoz sc̄toz quoz corpa sunt
in ista ecclesia sancti Eusebij recōdita possunt
in vna tabula scripta sc̄m ordinez legi. Statio
titulus Cardinalis.

79. **A**d sc̄m Matheū in via vbi ꝓgredit̄ de
sancto Joh̄āne in laterano ad ecclīaz scē
Marie maioris: ibi sunt. M. anni indulgentiar
⁊ totidē quadragene ⁊ remissio septie parī om
niū peccatoz: quas confirmauit papa Donozi⁹
Alexander ⁊ Innocentius.

80. **A**d sc̄m Julianū ex opposito ecclesie sc̄ti
Eusebij: hic ꝓpe vident̄ adhuc ab anti
quo idolorū imagines posite. Sūt in ecclesia ꝓe
nōiata sancti Juliani fr̄s carmelitar. Notādū
est q̄ ibi sit vna aqua b̄ndicta cū reliquijs scōz

Juliani et Alberti que curat omnes febriestates: et
 am alias infirmitates qui ieiunium sumunt cum tribus
 panibus nostris et totidem Ave maria: ad laudem omnipotentis
 dei: gloriose virginis Marie et sanctorum Juliani et Al-
 berti: vel unam missam ad honorem prenoctati sancti
 Alberti legant vel legi faciant: cuius festivitates
 sunt septima die augusti.

Ad sanctum Viti ad maccellos. In ista ecclesia
 est unus lapis marmoreus ferreo cancel-
 lo circumdatus: super quo trucidata seu interfecta
 sunt ultra mille corpora sanctorum martyrum. Habenturque
 in predicta ecclesia. vii. milia annorum et totidem qua-
 dragene. Item in supradicta ecclesia habetur talis gra-
 pta merita sanctorum martyrum Viti et modesti et Crescen-
 tie quod quicumque fuisset lesus ab aliquo canem rabido
 vel rabioso: vel a quovis alio animali cum pane tincto
 in oleo sancti Viti: demum comesti a patien-

Ate liberatur.
 De sancta Bracedem tribus sanctissimi ac
 beatissimi apostolici domini pascalis pape intro-
 ducta sunt veneranda sanctorum corpora in hac sanctam et
 venerabilem basilicam beati christi virginis Bracedis: qui
 predictus pontifex, diruta et cimiterium seu corporis

51

52

f

colūna

iacētia auferēs sub altari summo proprijs mani-
bus collocauit in mēse Julij die .xx. indictiōe .x.

In capella libera nos a penis īfernī ⁊ ortus pa-
radisi est colūna in qua ligatus fuit dñs nr Je-
sus xps in passiōe sua: ⁊ sup dcā colūna sunt cor-
pora scōꝝ martyꝝ Valētinī ⁊ Cenonis: ⁊ in me-
dio capelle sub lapide rotūdo sūt corpa .xl. mar-
tyꝝ: ⁊ in sinistra manu sup quē positū est plūbū
cū quo colūna fuit mutata quē mulieres tēgūt
ex quo mulieres nō pnt intrare capellā: sub illo
lapide sunt sepulti .xi. sūmi pōtiffices: ⁊ sunt in-
dulgētie quotidie .xiij. M. annoz ⁊ totidē qdra-
genaz: ⁊ tertie ptis remissio oīm pctōꝝ. In mer-
dio ecclesie vbi ferrū circūdat lapidē rotundus
sub illo lapide dī esse sanguis scōꝝ martyꝝ quē
brā Bzaredis cū quadā spōgia colligēs in hūc
puteū lapide rotūdo ꝑclusus infundebat: ⁊ mul-
ta scōꝝ corpa in xpo zelauit per quoz merita cō-
cedat nobis deus celoz regna. Itē in hac supra-
dicta venerabili ecclesia seu capella ē altare su-
per quo pascalis papa ꝑdictus celebrauit qnqz
missas pro quadaꝝ aīa defuncta: quibus finitis
visibiliter vidit illā deferre beatā vīginē ī gre-

mio omnipotentis dei: vt euidenter patet in pa-
riete dicte capelle supra fenestrā ferream: quo
viso miraculo auctoritate aplica dimisit qd liqs
celebrari fecerit extrahat vnam animā de puri-

Agatorio. 53
De sanctū Martinū in montibus/tpibus
dñi Sergij pape iunioris in sacro altari
beati Siluestri presulis: et bti Martini: cum bea-
tissimo fabiano et Stephano et Sottere mar-
tyribus ac sumis pontificibus insimulq; Asterio cū
scissima filia eius: scilicet Ciriaco etc. De sanctorū
pluribus habet sculpta in marmore ad dextrā par-
tē chori summi altaris istius noīate ecclesie incli-
te. Ite isti sequētes versus sunt scripti lris aure-
is siue ope musaico triplici circulo in circuitu pa-
rietis supra summū altare istius ecclesie.

Sergius hanc cepit presul quā cernitis aulam
Romane sedes diuino tactus amore

Cenobiū sacrum statuit monachosq; locauit

Regna quibus martinus ouas siluester et almus

Qui moriens nullū potuit conferre decorem

Perfecit solers melius quā ante manebat

Qui dño assiduas valeant persolvere laudes

Presulgent gaudentq; sicq; cum xpo
Sed mor papa Leo quartus vt culmīa sumpsit
Atq; pie totā picturā ornavit honeste
Talibus vt donis quoz pro tpe meritis
Dec tempora dicata coruscant.

54 **A**D sc̃m Ciriacū retro termas ē vna ecclia
nūc ruinata vbi quondā erat statio ⁊ idul
gētie : q̃ oīa tpe Sixti pape .liiij. translata
sunt in ecclias sc̃i Quirici apud turrim militie.
Instaurata videlz Quiricus cū matre Iulita
Que fuerunt longa diruta templa die
Principe sub Sixto delubris nulla vetustas
Hic reficīt pontes menia templa vias
Sūt sub altari maiori recondite reliqe de pluri
bus martyribus : ⁊ quoz nomīa habent scripta
apud predictum altare.

55 **A**D scāz Susannā apud termas ibi sunt se
pulti scā Susanna ⁊ eius pi. Est ibi clau
strū ordīs sc̃i Augustini. Statio titul⁹ Cardī. sta.
n.

56 **A**D scām Porētianā. in ista ecclia scē Por
tēthane sororis scē Bracedis requiescunt
vltra tria milia corpa scōz martīz ī cimi
terio Pristille : ⁊ papa Simplicio⁹ psecrauit hanc

ecclesiā: ꝓcessit ꝓ quolibꝫ corpe deuote eā visi-
tātibꝫ indulgētiās vniꝫ anni ⁊ vnā quadrage-
nā ⁊ tertie ꝓtis ꝓctōꝝ remissiōꝝ: papa Celestinꝫ
Bonifaciꝫ Clemēs Gregoriꝫ Urbanꝫ Alexāder:
quilibet istōꝝ cōcessit. que omī die ponuntꝫ scri-
pte in vna tabula ⁊ legi plenius possunt. Itē in
ꝓima capella huiꝫ ecclesiē retro summū altare
ꝫsus meridiē celebrauit scūs Petrꝫ ꝓimā suā
missam. et in maiori capella versus meridiē est
puteus in quo recoꝫitus ē sanguis trium miliū
martyꝫ: ⁊ in ea capella vocata scī ꝓastoris: qui
dā sacerdos missam celebrās in festinatione di-
aboli agitatus in eleuatione scā dubitabat ibi
esse verū corpus tꝓi: ⁊ statim hostia ab altari su-
per lapideꝫ marmoreū cecidit. sacerdos videns
miraculū pauit ⁊ manibꝫ marīa cū reuerētia ho-
stiā suscepit que ibi supra lapideꝫ sue magnitu-
dinis reliquit miraculose signū: qđ adhuc vsqꝫ
tēpus videtꝫ vbi est parua craticula. et ex hoc mi-
raculo sacerdos credidit qđ antea dubitabat.

Titulus ⁊ sedes est cardinalis.

Ad scāꝫ Indolā est claustrū mulierꝫ in qđ
raro intrant peregrini ⁊ alij homines.

Ad sc̃m Vitalē ē vna ecclia p papā Sirtius
iiii. pon. mar. restaurata tpe suo anno in
bilei. Est statio titulus cardinalis.

Ad sc̃m Laurētiū palispne intra palatia
Decij impatoris ista ecclia ē structa. H
est loc⁹ martirij vbi assat⁹ est bt̃s Lau
rēti⁹: sepulturaq; existit btē Brigitte q̃ fuit regia
regni Suetie. ibi in p̃noīata ecclia sc̃i Laurētij
plures reliqe oñdunt p̃ia feria q̃nta q̃dragesi
me: quaz noīa hñtur in vna tabla scripta: vna
ps craticle. vnū brachiū sc̃i Laurētij. Itē i vno
cristallo carbones certi q̃ clare et lucide videri
pñt: quib⁹ assat⁹ ē bt̃s Laurēti⁹: etiā ossa eius

Ad sc̃m Eufemiā. ista ecclia est in medio
istaz eccliaz sc̃e Potentiane ⁊ sc̃i Petri
ad vincula inferi⁹ i strata vbi itur ad mariā ma
iorē est claustrū muliez. q̃ p̃noīata sc̃a Eufemia
proiecta fuit in puteū in quo serpētes ⁊ scorpiōr
nes erāt: a quibus gr̃a xp̃i illesa exiuit.

Ad sc̃m Laurētiū in carcere i eadez strata
qua p̃noīata ecclia sc̃e Eufemie est ppe
Dicūt etiā ad sc̃m Laurentiū ad fontes. Est eti

am claustrū monialiū. Ibiq; sanctus Laurenti
us sanctū Ipolitum ⁊ Lucillū baptizauit ⁊ eos
fidem xpianam docuit.

Ad sc̃m Petrū ad vincula in mōte. hic est
cardialis titul⁹ ⁊ sedes. De reliq; istius
ecclie ⁊ indulgētis ifrascripta metra exponunt.
Hoc dñi templum Petro fuit ante dicatum
Tertius antistes Sixtus sacrauerat olim
Ciuiili bello destructum post fuit ipsum
Endoria quidem totum renouauit ibidem
Pelagius rursus sacrauit papa beatus
Corpora sanctorū condens ibi machabeorū
Apposuit Petri pretiosi vincula ferri
Illustris mulier que detulit ab hierusalem
Et quibus est Petrus Heronis tpe vinctus
Augusti mensis celebrant festa kalendis
Quiq; huc accesserint lauant crimina cuncta.
Itē de his ⁊ pluribus reliquijs ponit pulchre i
vnā tabula vbi plen⁹ quisq; pōt intelligere.

Ad sc̃am Mariā ara celi ppe capitolii in
mōte q dicebat tarpei⁹ mons: vbi ascen
dit per gradus. c. ⁊. xx. Vbi nunc illa ec
clesia est: fuit palatium Octauiani: cui Sibilla

quē Romani vt deū adorare volebāt. Cūculum
aureū circa solē ostēdit: et in eo virginē puerq̃ ge
stantē in gremio dicēs: Dic maior te ē. Post cō
struxit ibi vnū altare et vocauit ara celi. oblatio
nē fecit: et adorauit vnigenitū dei filiū. Ad istū
altare ponunt istī versus sculpti in medio dua
rum colūnarū marmorearū. Luminis hanc al
mā matris quī scādis ad aulā. Cunctarū p̃macq̃
fuit orbe sita. Aras qđ cesar tunc struxit Octa
uianus. Hanc arā celi sacra cū p̃les pater ei.
Sunt in ista eccl̃ia iufraſcripte reliquie. Est ibi
ſepulchrū ſctē Helene quē fuit m̃f. Constantini
Hic ſepultus eſt ſcūs Habūdus ſcūs Artemius
ſcūs Habūdanti? ibi eſt vna imago brē Marie
virgis quā ſcūs Lucas depinxit in ea diſpōne
et forma dū ſtetit ad crucem dñi ñſi Jeſu xp̃i: de
cui? virtute p̃nt legi in vna tabula poſita circa
iſtā imaginē miracula m̃lta. Itē ad choꝝ ē vn? la
pis vbi parua cācella rotūdus poſitus: de quo
lege iſtos verſus. Xp̃icole cuncti deuota mente
tenere. Tēpore Gregorij ſculptus eſt lapis iſte
Angeliciſ pedibus ex bonitate Jeſu. Sunt in
iſta eccl̃ia fratres ordinis ſancti Franciſci.

Ad scōs angelos in regiōe scī Angli ibi sepulcrū ē scūs Siphoriosus cū sociis suis. Ibi sunt etiā reliquie quę ponunt in diebus festiuis. qui romane vrbis ē Senator omni anno offert huic ecclesie vnū calicē.

Ad scāz Mariā sup Mineruā in regiōe pinee. In ista ecclesia sunt fratres ordinis sancti Dominici. Aōis istius ecclesie ratio patet in his versibus sequētibz. Romanus hic pp̄ls delirando coluit mineruā. Nunc ibi xp̄icola colit orthodoxa mariā. Illius iaz deperijt rndiqz sapiētia fallax. Vera per hanc mūdo regnat sapiētia xps. Illa subacta iacet: hec sublimissima regnat. Illa suis penā: hec nobis p̄mia confert.

Sunt in p̄notata ecclia infrascripte reliquie. De crinibz et vestimētis b̄tē virgīz: de tribz p̄riarchis Abrahā Isaac et Jacob. de Daniele pp̄heta. Ite societas romanorū ciuiū multas elemosynas ibi facit orphanis et pauperibus.

Ad scām Mariā rotundā olim tēplū oīm idolorū erat: nūc in honore b̄tē x̄ginis ē dicata et consecrata et oīm scōz: tertia et septima die mensis Maij est statio et perdonantia. In

diebus festiuis bte virginis ⁊ oīum sanctorū est
statio ⁊ perdonātia. In choro sub altari sunt se
pulti sancti Rasi⁹ ⁊ Anastasi⁹.

Ad sanctā Mariā magdalenā in regiōe
colūna: ibi societas psalonis multa ope
ra penitentie facit

Ad sc̃m Eustachiū i regiōe sc̃i Eustachij.
āno incar. dñice. M. cccvi. ⁊ anno. vi. Ce
lestini. iij. pape. indictione. riii. in dñica
qua cantat Modicum. dedicata est ecclesia sc̃i
Eustachij cū tribus altarib⁹: ⁊ cōstructa per di
ctū papā. coadiutores fuerūt hi ep̃i: Octavian⁹
hostien. Petrus gallocia portuen. Iobes Alba
nen. Petrus archieps ageren. noīa plurimorum
ep̃oz assistentiū ponunt in sculptura instri. in
eadē ecclesia sunt ibi he reliquie. De ligno sc̃e
crucis dñi. de sanguine ipsi⁹. de spinea corona.
de vestimētis eius. de costa sc̃i Andree. de carbo
nibus sc̃i Laurēti. de reliquijs Eustachij Le
opiste vxoris filioz Leopiste ⁊ Agapiti. ponūt

Aetiā certe capselle cū religis i festitatib⁹
Ad sc̃m Saluatore apud capū mart̃ circa
templū martis. hic est vna imago salua

toris que dicitur pietas.

A D scā Mariā mōtis celi in regiōe regule. ¹⁰
hic sepulta est scā Aīmpba xgo. scūs
 Manicianus epūs. apud istā ecclesiā sunt noi
 tabiles reliquie 7 indulgentie.

A D scm Martinellum in regione regule. ¹¹
 Gualter? monach? scī saluatoris Reatū
 nen. tpe Honorij. iij. pape a fundamentis
 reedificauit ecclesiā istā. hic est de vestimento 7
tunica quā brā vīrgo fecit 7 cōtexit filio ei? Jer
 su xpo 7 creuit secum.

A D sanctū Andream in regione in medio ¹²
 vie campi floz 7 platee indeoz. Itē an
 no a natiuitate xpi. M. cccc. xlvij. fuerūt
 inuente digne reliquie in vna pelui 7 vno vitro
 que steterunt plus q̄. cc. annos in isto loco: sū
 cut patefaciebat scriptura cum istis reliquijs
 reperta.

A D sanctū Blasij ad annellū in regione ¹³
 regule. hic est annulus scī Blasij quez de
 tulit in dignitate epali in manu sua. Sūtq; plu
 res reliquie in ista ecclesia que in die scī Blasij
 7 alijs festiuitatibus videri possunt.

vīrgo nra
 floz

7
H sanctas Barbarā in regione parionis
 in maiori altari istius ecclesie sunt posi-
 te iste reliquie: de capite ⁊ velo scē Bar-
 bare: de vestimento xginis Marie: ⁊ Bartholo-
 mei apli: Margarite: felicis: Loticii: xpofozi:
 Sebastiani: Alexij: Marij: Marthe: de Interura
 Dialmatia: scī Laurentij: aploz philippi ⁊ Jac-
 obi: Petronelle: de capillis sancte Marie mag-
 dalene. De plurimoz sanctorz reliquijs ⁊ indul-
 gentijs habetur in scriptis ad altare maius.
 Etiam scribit legēda brē Barbare metricē pul-
 chre posita.

15
H eccliaz scī Jacobi hispanoz nūcupata
 de vrbe ꝑcessit papa Innocenti⁹ viij. ple-
 nariā remissiōez oīm pctōz oībus et singulis q
 eandē eccliaz in festo eiusdē scī Jacobi apli a ꝑ-
 mis vespis vsq; ad occasum solis diei ipsi⁹ festi
 deuote visitauerint annuatim.

10
H scām Mariā de aīa est hospitale theu-
 tonicor ibidē cū maxia deuotiōe ac dili-
 gētia celebrant diuina ⁊ multe indulgētie. Cui
 libet quoq; alamano vtriusq; serus trib⁹ nocti-
 bus tradit hospitium ꝛ.

docto
ing

AD scām Mariā de pace quā Sixt^{us} papa
iii. de nono a fundamēto edificauit eāq;
maris indulgentijs donauit: v; oēs ⁊ sin
guli q eādē ecclīaz singlis festiuitatib^{us} btē Ma
rie xginis: v; Annūciatōis: visitatōis: nūis: af
fūptōis: natītatē: ꝛceptōis: purificatōis a ꝑmis
vespis vigilie vsq; ad occasū solis festiuitatū ea
rūdē. necnō quolib; die sabbati toti^{us}. xl. per toi
tā diē deuote visitauerint ꝑ qualib; earūdē fe
stiuitatū ⁊ dictarū dieꝝ sabbati q̄ predictā eccle
siā visitauerint plenariā remissioꝝ ⁊ veniā oīm
peccatoꝝ suoz consequant^{ur}.

AD scm Laurentiū in damaso ī regiōe pa
rionis apud cāpū flore ecclesiā istā fun
dauit btūs Damasus ꝑmus ⁊ dicauit. Ponit^{ur} in
festiuitatib^{us} in vna capsula eburneo decorata: in
qua plures capselle cuz reliqis sctōꝝ quoz nōia
vna cū istis capsellis in vna cedula scripta po
nunt^{ur}. Etia^m vnū bicceriū grande vitreū: ex quo
in die scī Damasi boies sumūt potū ad honoreꝝ
prenoīati scī Damasi: de cui^{us} virtute oēs homi
nes cōfidunt de febribus se liberaturos. Titu
lus ⁊ sedes cardinalis.

n. 9

AD sc̃m Blasii de p[er]neta i medio cāpi flo
 repōtis sc̃i angeli i via q̃ dī florida via.
 de isti⁹ ecc̃lie indulgētia ⁊ reliq̃is isti et
 alij p̃les versus dāt intelligere ibi i lapide ver/
 sus portā sculpti. Hoc fuit inceptū renouari tē/
 pore tēplū. Urbis alexādri romane p̃sulis anni
 Ann⁹ erat ei⁹ duoden⁹ ⁊ ipe scōus. Ann⁹ mille/
 nus gemin⁹ tūc septuagen⁹. Epe quo verbū cō/
 cepit xgo supnū. Ann⁹ in augusto currebat mē/
 se pusto. Serta diadena fuerant indictio dena.
 Abbas ⁊ dñs merit⁹ ⁊ noie dign⁹. Istā domū q̃
 dē cepit cōpleuit ⁊ idē. Cōdidit hic lignū cruce
 venerabile dignū. Et vestē diue genitric⁹ q̃ppe
 Marie. Andree sancti Blasij Darij⁹ Crisanti.

AD sc̃m Celsū in regiōe pōr. vbi nūc ista
 ecc̃lia ē fuerūt edes p̃is sc̃i Celsi: qui cuz
 scō Juliano ⁊ Basilissa corpāliter trāssta/
 tus est ad ecc̃lesiā sc̃i Pauli apli.

AD scāz Mariā trāspontinā. in ista ecc̃le/
 sia erigunt^r adhuc iste due colūne in quī/
 bus beati apli Petrus ⁊ Paulus fuerūt ligati et
 flagellati: quas oēs hoīes p̃nt p deuotiōe quo/
 uidie attingere. Itē in porta media istius ecc̃le/

80

81

hic reperiunt ista sculpta: anno dñi. Mccc. tpe
dñi Grego. viij. pape anno ei. iij. mēse februa-
rij die. ij. flumen Lyberis creuit vsq; ad signale

crucis qđ videt in prefata porta.

Ad scñ Jacobū in medio vie sc̃tē ad scñ
petrū r castelli sc̃i angeli. hic dicit̃ esse
lapis supra altare super quo oblatus fuit xp̃us
in templū qñ Simeon eū susceperat in vlnas su-
as r dicit: Nūc dimittis seruū tuū dñe r̃c. Sisti-
tur in tēplo puer r Simeonis in vlnas Accipit̃
cui dāda quies nā lumina serui. Cōsperere deū

clarum iubar omnibus ortum.

Ad scāz katerinā nō remote de platea sc̃i
Petri: hic fuit claustrū mulier. ibi est de
oleo quod de sepultura sancte katherine fluxit.
Etiā de lacte quod loco sanguinis fluxit de scō
corpore eius qñ decollata fuit.

Ad sanctū sp̃m ē hospitale in quo fiunt
magne elemosyne r mīe infirmis: etia;
oēs orphani infāuli gregant̃ ibi r nu-
triunt̃: quod hospitale Sixtus papa. iij. de no-
uo a fundamēto maximis structuris renouauit

82

Vna
parva.

83.

84

magnāq; fraternitatē in eodē ordinauit: ad quā
ipse se manu ppria cū plurib; cardinalibus in-
scripsit: et cōcessit oībus et singulis qui intrāt et
se ad eādē fraternitatē inscribere faciāt q; elige-
re possint p̄fessorē idoneū qui eos absoluerē po-
test ab oībus pctis etiā a casibus sedi aplice re-
seruatis semel in mortis articulo: et in vita toties
quoties oportunū fuerit: vt plenius p̄inet i qua-
dā bulla desuper facta. Estq; prima die dñica
Antonij et Penthecostes ibi statio et indulgētia
Est ibi brachiū scī Andree. digitus scē katherine
o clare pōt i mōstrātia videri et p̄les alie reliqe.

95
In capella cāpi scī: hic sepeliunt oēs pere-
grini et paupes cuiuscūq; generationis.

85
In sanctū Pancratiū per portā aureā et
muros trāstiberim. ista ecclesia circum-
quaq; lapidib; porphireticis sat pulchre
est decorata. Sunt hic recōdita corpa infra scri-
pta: v; sub altari maiori requiescit corp⁹ scī pā-
cratii episcopi et martiris: et corpus sancti Pan-
cratii militis et martiris sub altari qd est a ca-
pi e hui⁹ ecclesie. et ad dexteraz; requiescit corp⁹
scī Victoris martiris: vnde dicebat ecclesia scī

Victoris et Păcratii martyrum. Sub altari quod est
 in medio ecclesie requiescunt corpora sanctorum mar-
 tyrum. Malchi et Madiani. corpus sancte Go-
 ttheris virginis. Item in ea permanet nobile cimi-
 terium nominatum Calepodij pbr̃i et martyris.
 In quo quidem cimiterio est sepulchrum beati
 Calixti pape et martyris: in quo permansit per
 multos annos corpus eius. demum translatum
 est ad sanctam Mariam transtiberim. De quo
 etiam quotidie ipsius ecclesie canonici faciunt
 commemorationem. Juxta quam ecclesiaz sancte
 Marie vsz et versus portam portuensi est proxima
 ecclesia ipsius sancti Calixti. Ecclesia vero antedis-
 cta sancte Marie per ipsum Calixtum constructa
 fuit. Requiescunt insuper in ea reliquie seu cor-
 pora sanctorum martyrum et virginum et confesso-
 rum: quorum nomina sunt in libro vite. Que qui-
 dem corpora videri possunt manifeste et tangi:
 sed nullatenus ea transportari: quia excoicatio
 papalis est: nisi ex speciali licentia summi pon-
 tificis: nec voluntate ipsorum monachorum in ea ecc-
 lesia et monasterio persistentium.

¶ Stationes in Quadragesima.

¶ In die Cinx feria. iij. ad sanctā Sabinam.

Feria. v. ad sanctum Georgium.

Feria. vi. ad sanctum Joannem et Paulum.

Sabbato ad sanctum Tripbonem.

¶ Dominica prima ad sanctum Joannem in laterano et ad sanctum Petrum.

Feria. ij. ad sanctum Petrum ad vincula.

Feria. iij. ad sanctum Anastasium.

Feria. iij. ad sanctam Mariam maiorem.

Feria. v. ad sc̃m Laurentiū in palisperna.

Feria. vi. ad sanctos apostolos.

Sabbato ad sanctum Petrum.

¶ Dñica secūda ad sc̃am Mariā in nauicula.

Feria. ij. ad sanctum Clementem.

Feria. iij. ad sanctam Balbinam.

Feria. iij. ad sanctam Ceciliam.

Feria. v. ad sc̃āz Mariā trāstpyberī ad fōtes olei.

Feria. vi. ad sanctum Vitalem.

Sabbato ad sanctum Marcellinum et petrum.

¶ Dñica iij. ad sc̃m Laurentiū extra muros.

Feria. ij. ad sanctum Marcum.

Feria. iij. ad sanctam Potentianam

Feria. iij. ad sanctum Sixtum

Feria. v. ad scōs Cosmam ⁊ Damianum.

Feria. vi. ad scm Laurentiū in Lucina.

Sabbato ad sanctam Susannam.

¶ Dñica. iij. ad sanctā crucē in biesusalem.

Feria. ij. ad quatuor coronatos.

Feria. iij. ad scm Laurentiū in Damaso.

Feria. iij. ad sanctum Paulum.

Feria. v. ad sanctum Siluestrum.

Feria. vi. ad sanctū Eusebium.

Sabbato ad sanctū Nicolau in carcere tuliano.

¶ Dominica. v. ad sanctum Petrum.

Feria. ij. ad sanctum Crisogonum.

Feria. iij. ad sanctum Ciriacum.

Feria. iij. ad sanctum Marcellum.

Feria. v. ad sanctum Apollinarem.

Feria. vi. ad sanctū Stephanū in celsiomōte.

Sabbato ad scm Joannem ante portā latinam

¶ Dñica. vi. ad scm Joannem in laterano.

Feria. ij. ad sanctam Braxedem.

Feria. iij. ad sanctam Priscam.

Feria. iij. ad scām Mariam maiorem.

Feria. v. ad sanctum Iohannem in laterano.

Feria. vi. ad sanctam crucem in hierusalem.

Sabbato ad sanctum Joannem in laterano.

¶ Dñica in pasca ad scām Mariā maiorem.

Feria. ij. ad sanctum Petrum.

Feria. iij. ad sanctum Paulum.

Feria. iiij. ad scām Laurentiū extra muros

Feria. v. ad sanctos apostolos.

Feria. vi. ad sanctā Mariam rotundam.

Sabbato ad scām Joannem in laterano.

¶ Dñica in Albis ad sanctum Pancratium.

¶ Sunt etiam speciales stationes in. xl. ad sanctam Mariam de populo omni die a medio. xl. vsq; ad octauam pasche: aperitur et ostenditur imago beate virginis. Item. xx. die Martij est ad sanctam crucem in hierusalē statio. Isto die possunt intrare mulieres capellam sancte Helene ⁊ non alio tempore per totum annum.

¶ Stationes post pascha.

¶ In die sancti Marci conueniunt oēs reliquie per totam Romā: ⁊ fit vna generalis processio de ecclesia sancti Marci ad sanctum Petrum.

In ebdomada rogationū. i. feria ad sc̃m Petrū.
 feria. ii. ad sanctum Joannem in laterano.

feria. iii. ad sanctam Mariam maiorem.

¶ In die ascensionis dñi ad sanctum Petrum.

Illo die ostenditur ordinarie vultus sanctus.

¶ In die penthecostes ad sanctum Petrum.

Secūda pēthecostes ad sc̃m Petrū ad vincula.

Tercia penthecostes ad sanctum Anastasium.

feria. iii. quatuor temporum ad sanctam Mariam maiorem ⁊ ad sanctum Petrum.

feria. v. ad sanctū Laurentiū extra muros.

feria. vi. ad sanctos apostolos.

Sabbato ad sanctum Petrum.

¶ Item in. iii. temporū mense Septēbris.

¶ feria. iii. ad sanctam Mariam maiorem.

feria. vi. ad sanctos apostolos.

Sabbato ad sanctum Petrum.

¶ Stationes in aduentu.

¶ Dñica prima ad sanctam Mariam maiorem.

Dominica. ij. ad sanctam crucē in hierusalem.

Dominica. iij. ad sanctū Petrum.

feria. iij. q̃tuor tpm ī aduētū ad mariā maiore

feria. vi. ad sanctos apostolos.

Sabbato ad sanctum Petrum.

Dominica. iiii. ad sanctos apostolos.

In vigilia natiuitatis xpi ad Mariā maiorem.

¶ In die Natiuitatis xpi in primo gallicantu
ad sanctā Mariā maiorem in capella ad psepe
dñi nři Jesu xpi: i qua etiā nō intrāt mulieres.

In auroza ad missam ad sanctum Anastasium.

Ad summā missam ad sanctā Mariā maiorem.

In die sancti Stephani ad sanctum Stephanū
in celiomonte.

In die sancti Joānis ad sanctā Mariā maiore
et ad sc̃m Joānem i laterano. et ad sc̃m Siluestrū
in isto die ostendit caput sc̃i Joannis bap.

In die Innocentum ad sanctum Paulum.

In circūciōe dñi ad scāz Mariā ad fontes oles.

In Epiphania dñi ad sc̃m Petrum.

¶ Dñica in seragesima ad sanctum Paulum.

Dñica in. lxx. ad sc̃m Laurentiū extra muros.

Dominica Esto mihi: ad sanctum Petrum.

¶ Sequunt̃ versus stationū quadra-
gesime designantes.

Inclpta Roma tibi veniarum sancta tuarum
Talis erit statio contritis et ore confessis

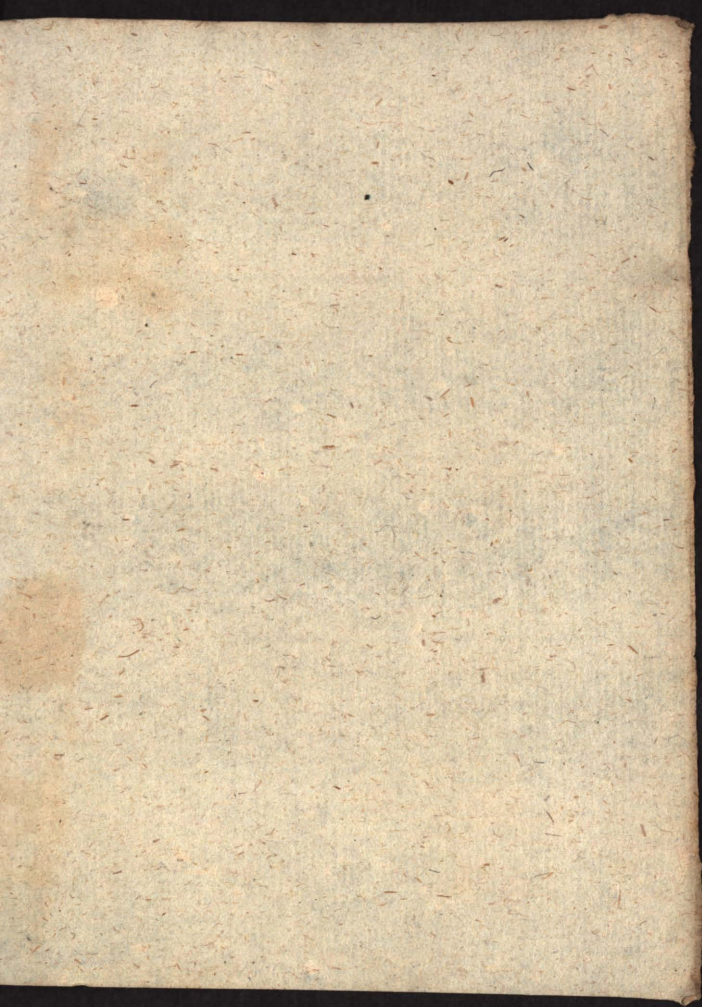

Perge Sabina. Geo. Jo. paucq; Triphonem.
 Latera. cum vinclis. Anasta. Mariaq; maior.
 Post palisernas. ⁊ post volo cernere Petrum
 Dominica Clementem. Balbinam. celiamq;
 Transtiberim duxit. vital. marcel. quoq; petrū.
 Ad laurētij extra. marci. potē. fix. damianum.
 Dinc in lucinam. venio visitare susannam.
 Hierusalē. coronat. damasum. paulusq; laborat
 Vidit Siluestrum. Eusebij. carcere vinctum.
 Petrum. Crisogonum. quiricum queras vbiq;
 Marcellum. ⁊ apol. steph. cupis ante latinam.
 Latera. Brædis. priscā. visitando maiorem.
 Latera circundes. festina cernere crucem.
 Maior. vult Petrum. paulus. laurenti⁹ adsunt.
 Dinc ad apost. pergā. rotūdā. latera. pancracz.

¶ **Finis.**

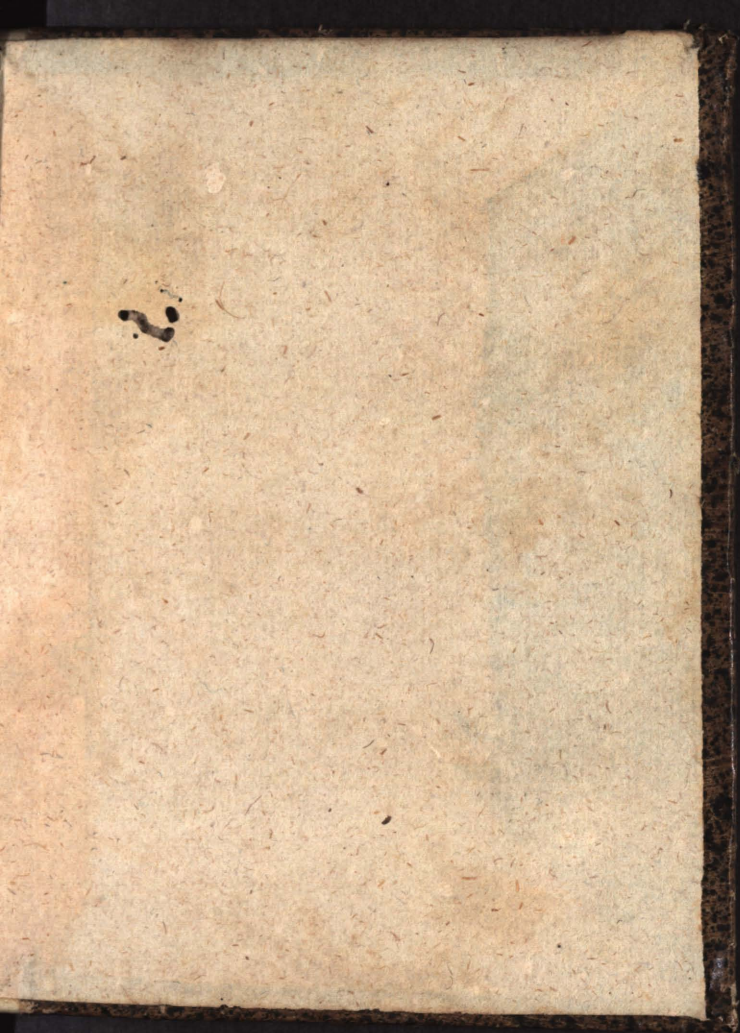
¶ Impressum Rome per magistrū Stephanum
 Planck de Patauia. Anno. Mccccxij. die. xvij
 mensis Januarij. Sedente Innocentio. viij. An
 no octauo.

De
Urbe
Roma
1492.